

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kong Christian

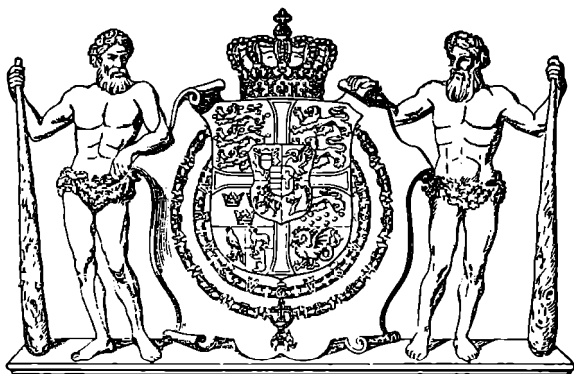

under Besættelsen

**KONG
CHRISTIAN
UNDER
BESÆTTELSEN**

KONG CHRISTIAN

UNDER
BESÆTTELSEN

KØBENHAVN · POVL BRANNERS FORLAG

Disse Blade af Danmarks Historie, der paa Initiativ af
HANS KONGELIGE HØJHED PRINS KNUD,
er nedskrevet umiddelbart efter Befrielsen i 1945, vil
fortælle Træk af

KONG CHRISTIAN X's
LIV OG FÆRDEN
UNDER DEN TYSKE BESÆTTELSE

Med Hans Majestæt Kongens Tilladelse skulde de have været udsendt i Anledning af Deres Kongelige Majestæters 35 Aars Regeringsjubilæum den 15. Maj 1947 og var med Majestæters Tilladelse allerunderdanigst tilegnet Allershøjstamme.

Efter Kong Christians dødelige Afgang den 20. April 1947 vil disse Blade nu se Dagens Lys til Erindring om en af de største og vigtigste Perioder i Kongens Regeringstid og vil, sammen med Beretningerne om Kong Christian X's personlige Indgriben under forrige Verdenskrig, om Riddet over Grænsen paa den hvide Hest og om den efterfølgende Genforeningsfest i Dybbøl Skanser, være et Minde om Kong Christian, der baade som Regent og som Meneske vel er den af alle Danmarks Konger, der har staaet Folkets Hjerte nærmest.

Axel Pontoppidan.

**TRYKT HOS
NIELSEN & LYDICHE (M. SIMMELKIÆR)
KØBENHAVN**

»Trange Tider langsomt skrider,
langsomt skrider, det har den Art.«

DA Danmark paa den straalende Majdag i 1945 blev frit, ringede alle Landets Kirkeklokker Freden ind, ligesom der i alle danske Kirker blev afholdt Takkegudstjenester. Kongeflaget gik atter til Tops paa Amalienborg, og manges Tanker gik paa denne uforglemmelige Dag allerførst til vor Konge, med Tak til Gud, fordi det blev Kong Christian forundt at opleve Freden, den Fred, der under Tyskernes Voldsregimente stod for alle Danske som et straalende Fata Morgana, og som hans trofaste Folk gennem Trængselstiden saa inderligt havde bedt om, at han maatte opleve. Paa denne Dag blev, som Kong George udtalte i sin Trontale til Parlamentet den 15. Juni, Europa endelig befriet efter 5 Aars Kamp paa Liv og Død, befriet for det rædselsfulde Voldsherredømme, der truede med at holde det i Trældom.

Gennem disse fem, lange, tunge Besættelsesaar bar vor Konge med Mod og Værdighed og aldrig svigtende Udholdenhed sine Lidelser og Savn og blev mere end nogensinde før Samlingsmærket for hele Folkets nationale Følelser.

Længe inden disse Ufredens Aar havde det ikke varslet godt for vort gamle Fædreland: Alle-rede før Udbruddet af denne anden Verdenskrig, der som bekendt begyndte med, at Tyskland i September 1939 rykkede ind i Polen, hvorefter Storbritannien, for at opfylde sine Forpligtel-ser, erklærede Tyskland Krig, begyndte Faren at nærme sig Danmark. I Begyndelsen af April 1940 brød Uvejret løs over os. Gennem forskellige Rap-porter fra vor Gesandt i Berlin, Kammerherre Herluf Zahle, blev det meldt, at Faren, trods Ikke-Angrebspagt med Tyskland, stod for Døren.

Et Tegn paa, at den politiske Situation i disse Dage har været faretruende, er følgende: Den 6. om Morgenen mødte Kongen paa sin Ridetur den kommanderende General, Generalløjtnant W. W. Prior, og spurgte ham, om vi ikke i Be-tragtning af Situationen skulde holde en Alarme-ringsøvelse, f. Eks. Tirsdag (d. v. s. den 9. April), som kunde blive en farlig Dag. Det synes næsten, som om Kongen har haft en divinatorisk Evne! Generalløjtnanten, som intet kendte til de danske Gesandtskabsberetninger fra Berlin, foretrak i sit Svar til Kongen en mere varig Genindkaldelse for en kortvarig Alarmeringsøvelse, hvor Mand-skabet hurtigt vilde blive hjemsendt.

Den 8. April herskede der febrilsk Travlhed paa Slotsholmen. En tysk Eskadre var gaaet Nord paa gennem Store Bælt og om Formiddagen pas-seret Refsnæs; i tyske Østersøhavne laa der store Troppetransportskibe, ligesom vort Efterret-ningsvæsen meldte, at en større Kolonne var paa Vej fra Rendsborg mod Flensborg. Vor Hær var meget ringe, idet den i denne Periode var reduceret til ca. 14–15.000 Mand. Kongen for-

handlede om Formiddagen med Regeringen, der ogsaa selv holdt Møde, og den kommanderende General orienterede paa Proviantgaarden kort efter Middag Hærens øverste Myndigheder om Situationen m. m. Resultatet af disse Forhandlinger blev i det store og hele, at der intet maatte gøres – for ikke at udæske Tyskerne! Paa dette Tidspunkt var den fjendtlige Kolonne standset med Têten ca. 1,5 km Syd for vor Grænse; Vognparken var ialt paa 2400 Vogne. Trods disse meget foruroligende Efterretninger faldt der en vis Ro over Sindene. Men det skulde dog udvikle sig helt anderledes!

Tidligt den næste Morgen overskred Tyskerne Grænsen med motoriserede Tropper og Panserafdelinger, og kort efter samledes flere af Ministrene tilligemed den kommanderende General og Viceadmiralen paa Amalienborg, hvor de af Tyskland stillede Krav blev drøftede. Kl. 5,45 blev General Prior og Viceadmiral Rechnitzer kaldt ind til Kongen, der kort forinden havde modtaget Statsministeren og Udenrigsministeren. Kronprinsen var til Stede og lidt senere Dronningen, bleg og betaget af Situationen.

Kongens første Ord var: »Kan vi kæmpe?« General Prior svarede, at han følte sig overbevist om, at der allerede blev kæmpet ved Grænsen. Kongen spurgte derefter, henvendt til de andre, om man ikke skulde fortsætte Kampen endnu et Kvarter. Forsvarsministeren og Viceadmiralen foreslog at standse Modstanden straks. Forsvarsministeren tilføjede: »Som Forholdene er, tager jeg uden Betænkning Ansvar herfor«. General Prior foreslog Kongen at tage med ud til Høveltelejren og fortsætte Kampen til det

sidste. Kongen vilde imidlertid ikke forlade Byen og afviste dette. »Min Plads er sammen med min Regering«, sagde Kongen. Generalen tilføjede: »Den kan jo tage med derud«. Ogsaa paa dette gav Kongen et afvisende Svar og rejste derefter det Spørgsmaal, om det vilde have Betydning af Hensyn til Udlandet, hvis Hæren førte en kort Kamp endnu. Udenrigsministeren, som ellers ikke havde deltaget i Samtalen, svarede hertil, at hvis det drejede sig om nogle Minutter, gjorde det næppe nogen Forskel. Kronprinsen udtalte, at man straks burde standse Kampen.

Kl. 6,00 tog Kongen pludselig sin Beslutning og beordrede, at Modstanden skulde indstilles. General Prior blev opfordret til at standse Skydningen paa Slotspladsen, men erklærede, at det kunde han ikke faa sig selv til. Det blev da Kongens Adjutant, der standsede Kampen, alt imedens en livlig Fægtning under en øredøvende Motorlarm fandt Sted paa Slotspladsen. Medens tyske Bombardementsmaskiner under Kommando af General v. Kaupisch kredsede lavt over Hovedstaden og nedkastede Opraab til Danmarks Soldater og det danske Folk, gik Konge og Regering under Protest ind paa de tyske Krav, idet Tyskerne samtidig erklærede, at de ikke havde til Hensigt, hverken da eller i Fremtiden, at antaste Danmarks territoriale Integritet og politiske Uafhængighed. Kampen havde varet en halv Times Tid, og tre Gardere var blevet saaret. Fra Residenspalæets Vinduer havde Hans Majestæt overværet en Del af Fægtningen og bl. a. set en af Garderne falde og blive bragt ned i Portnerlogen. Kongen var straks gaaet

der ind for at se til den saarede Soldat og havde takket Garderen for hans gode Forhold.

»Vor Konges og Dronnings Fortvivlelse og Sorg over den Skæbne, der var overgaaet Land og Folk, gjorde et langt dybere Indtryk paa mig end alt, hvad jeg indtil da havde oplevet«, fortæller den vagthavende Kaptajn Henningsen efter at have aflagt personlig Rapport til Hans Majestæt. »Bekymrede Ord, der ogsaa viste Bitterhed« – tilføjer Kaptajnen – »viste, med hvilken Alvor Kongen imødesaa Fremtiden, og ingen af os vil glemme vor Dronnings, vor Kronprins' og Kronprinsesses Vilje og Evne til at lette Kongen de tunge Byrders Tryk hin 9. April«. –

Til Minde om Kampen paa Amalienborg skænkede Hans Majestæt Kongen hver af de tre saarede Gardere et overordentlig smukt Sølvbæger med Inskription, ligesom Dronningen og Kronprinsessen ved at besøge dem paa Kommunehospitalet, viste dem deres store Deltagelse.

Til Beroligelse for Folket udstedte Hans Majestæt Kongen og Regeringen straks nedennævnte Proklamationer, som blev udsendt gennem Radioen og slaaet op som Plakater paa Huse og Mure over den hele By, ligesom de fremkom i samtlige Blade i hele Landet:

»Til det danske Folk: Tyske Tropper har i Nat overskredet den danske Grænse og har gjort Landgang forskellige Steder. Den danske Regering har under Protest besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den Besættelse, som har fundet Sted, og i Henhold hertil kundgøres følgende: De tyske Tropper, der nu befinder sig her i Landet, træder i Forbindelse med den danske Værnemagt, og det er Befolk-

ningens Pligt at afholde sig fra enhver Modstand overfor disse Tropper. Den danske Regering vil forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker og opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning overfor de Forhold, som nu er opstaaet. Ro og Orden maa præge Landet, og loyal Optræden maa udvises overfor alle, som har en Myndighed at udøve.

København, den 9. April 1940.

CHRISTIAN R.

Th. Stauning.«

Hertil føjede Hs. Majestæt Kongen følgende personlige Budskab:

»Under disse for vort Fædreland saa alvorlige Forhold opfordrer jeg alle i By og paa Land til at vise en fuldtud korrekt og værdig Optræden, da enhver uoverlagt Handling kan have de alvorligste Følger.

Gud bevare Dem alle, Gud bevare Danmark.

Amalienborg, den 9. April 1940.

CHRISTIAN R.«

Paa Amalienborg vajede Kongeflaget som hidtil – dog ikke som tidligere kun fra Solopgang til Solnedgang, men hele Døgnet rundt. Dette var efter Hans Majestæts personlige Ordre, ligesom det var Majestæten, der befalede, at Livgarden for Fremtiden skulde trække op i Feltuniform og uden Musik, et Forhold, der varede indtil 29. August 1943.

Omend Tyskerne havde erklæret, at Danmark nu var under tysk »Beskyttelse« – »for at kunne imødegaa det igangværende, britiske Angreb paa

Danmarks og Norges Neutralitet«, med bestemt Løfte om »ikke at ville blande sig i Landets indre Forhold« – saa fortsatte Hans Majestæt og Regeringen dog deres Funktioner. Hans Majestæt modtog saaledes de allieredes Gesandter i Afskedsaudiens paa Amalienborg. Det er almindelig bekendt, at Kong Christian i en sjælden Grad forstod at sætte sig i Respekt hos de tyske Generaler v. Kaupisch og v. Lüdke og derved bidrog til, at Forholdene i Krigens første Tid blev saa taalelige, som de blev.

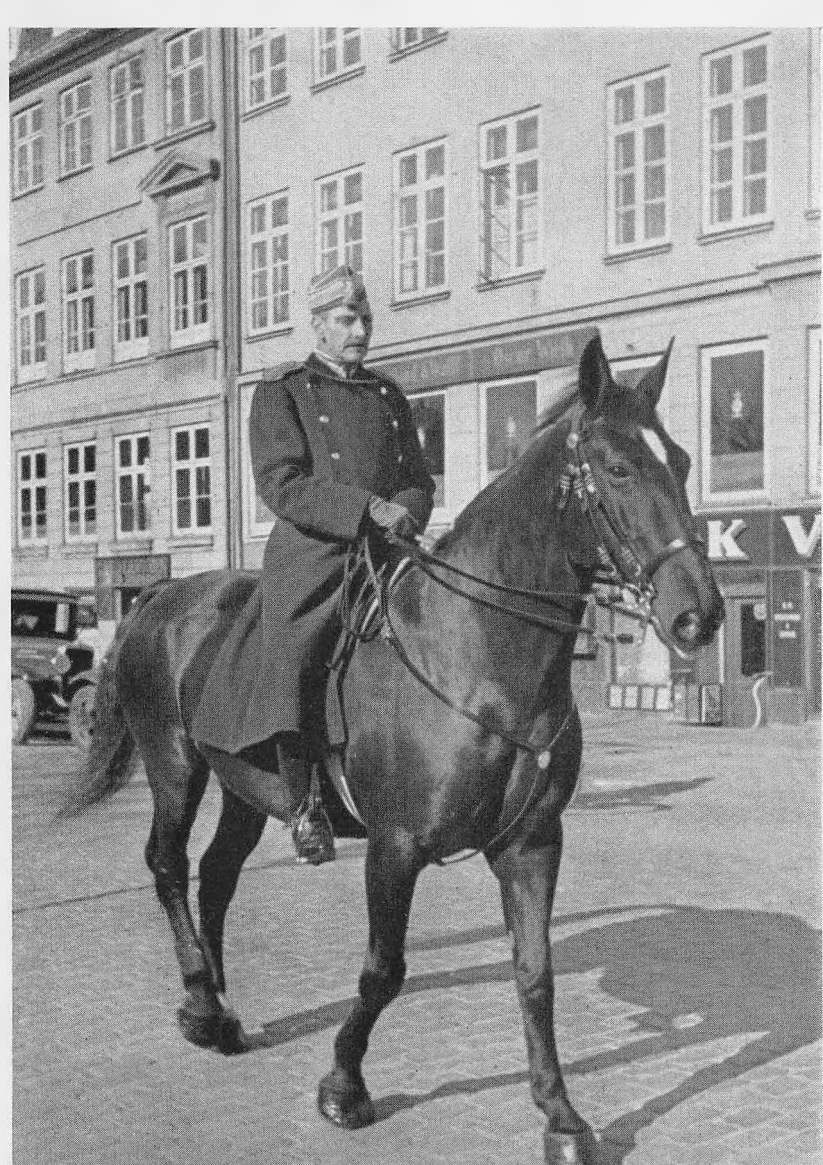
At dette kunde ske, maa først og fremmest tilskrives Hans Majestæt, der ved sit Eksempel manede til korrekt og værdig Optræden overfor de fremmede, og som i denne Periode i en udpræget Grad havde hele sit Folk bag sig. I sit daglige Liv vedblev Kongen med sine Rideture Byen rundt, disse Ture, der var noget helt for sig selv, og som kom til at betyde saa uendelig meget. Paa denne Maade kom Majestæten, som ingen anden Regent i Verden, i personlig Kontakt med Folket. Og netop i en Periode som denne efter den 9. April, denne skæbnesvangre Dato, der altid vil blive husket som en af Danmarks mørkeste Dage med vidtrækkende Konsekvenser, betød det mere end nogensinde, at Konge og Folk hørte ubrydelig sammen. Det var en Tryghed at kunne se og hylde Majestæten, og Kongens Ro og Holdning var et lysende Eksempel for Folket, et Udtryk for et Sind, der ikke lod sig kue. Iøvrigt deltog Kongen paa nogenlunde vanlig Vis i de mange officielle Aabningshøjtideligheder og Møder inden for Kunst, Videnskab, Industri, Handel og Sport, som hører et Lands Overhoved til; Kongen deltog i Grundtvigskirkens Indvielse

og en Bispevielse i Domkirken og inspicerede f. Eks. Livgarden, som han plejede, idet Kongen med alt dette søgte at berolige sit Folk. Hvor magtpaaliggende dette sidste har været for vor Konge, fremgaar bl. a. af følgende Udtalelse i et Privatbrev til en af Kongens yngre Officerskammerater, skrevet i Christian VIII's Palæ paa Amalienborg den 12. April 1940: »Jeg skal gøre mit til at lette Trykket for Befolkningen«. Og som det senere viste sig, betød dette saa uendelig meget for alle Danske.

Den 31. Maj blev v. Kaupisch forflyttet og blev i den Anledning modtaget af Hans Majestæt Kongen i Afskedsaudiens.

Et særligt Vendepunkt indenfor dansk Politik under Besættelsesperioden danner den Erklæring »om den danske Udenrigspolitik og det nødvendige Samarbejde med Stortyskland«, som Udenrigsminister Erik Scavenius paa Ministeriet Staunings Vegne fremsatte den 8. Juli 1940, og hvori der bl. a. forekom Udtalelser om de store tyske Sejre, som har slaaet Verden med Forbavselse og Beundring, at der nu i Europa var oprunden en ny Tid, med en Nyordning i politisk og økonomisk Henseende under Tysklands Førerskab, og at det maatte være Danmarks Opgave herunder at finde sin Plads i et nødvendigt og gensidigt Samarbejde med Stortyskland.

Denne i høj Grad tyskvenlige Erklæring, der vakte pinlig Opsigt herhjemme hos store Dele af Befolkningen, blev Indledningen til en ny Periode i Besættelsestidens Historie, som karakteriseres bl. a. ved Antikomintern Pagten, der i særlig Grad vakte Røre, og som foranledigede Protesttog til Christiansborg med voldsomme Demonstra-

tioner mod Scavenius, der blev kaldt »Forræder«, ved at seks Torpedobaade og store Dele af Hærens Militærudstyr blev røvet, ved Clearingkontoens Vækst til Milliardbeløb, ved Afleveringen af store Dele af vor Landbrugs Produktion, Aandslivets Ensretning og endelig og ikke mindst ved, at Retssikkerheden blev afløst af Lovløshed. Den daværende Regerings Medansvar for denne Erklæring skal ikke drøftes her, men at det ikke var med Hans Majestæt Kongens gode Vilje, at den blev udsendt, er sikkert nok. Den, der skriver disse Linier, har kendt Majestæten fra sit Hjem paa Gardekasernen i Halvfemserne, som Rekrut og Underkorporal i 1900-01 ved »Kongens Kompagni« og som Premierløjtnant under Kongen, da denne var Chef for Livgarden samt senere under Vagttjeneste paa de kongelige Slotte og Palæer gennem ca. 25 Aar, havde i Besættelsesaaarenes mørke og onde Tid ofte Lejlighed til at besøge Majestæten, og under et af disse Besøg var det, at Kongen udtrykte sin store Misbilligelse af denne Erklæring, ja, tilføjede, at han skarpt havde givet Scavenius sin Mening til Kende og bl. a. sagt, at hvis han (Scavenius) troede, at han gavnede Danmark ved saadan en Udtalelse, ja, saa tog han i høj Grad fejl! – Vor Konges danske Sind og sunde Dømmekraft fornægtede sig heller ikke ved denne Lejlighed!

Danmarks første Aar under Krigen forløb ellers i mange Henseender forholdsvis roligt for Kongen og det Kongelige Hus. En stærk national Stemning rejste sig i vort Folk, hvad der bl. a. gav sig Udslag i, at Befolkningen over hele Danmark samledes for at synge danske Sange, et Udtryk for en Slags Protest, rettet direkte mod Tyskerne og

vore egne Nazister, samtidig med at Kongehuset blev hyldet. Ved at samle Rigets Amtmænd hos sig paa Amalienborg netop i denne vanskelige Periode gjorde Majestæten sit til, gennem forskellige personlige Direktiver til Amtmændene, at skabe ensartede Forhold og Optræden overfor de fremmede.

Paa Majestæstens 70 Aars Fødselsdag 1940 slog en enestaaende hjertelig og begejstret Hyldest fra Befolkningen Kong Christian i Møde. Kongen red som sædvanlig sin Morgentur, hilset og hyldest som aldrig før. Dagen var begyndt med Regn, men pludselig skete Miraklet. Klokkeren 11 straaledede Solen fra en skyfri Himmel, men det hørte ligesom med til hele Festdagen, saadan maatte det være, og saadan var det. Alle gik ud fra, at Kong Christian vilde tale Kl. 12. Paa Amalienborg Slotsplads var Titusinder samlede fra hele Landet, der indtil dette Klokkeslet fordrev Ventetiden med at synge. Det første, der blev sunget, var: »I Østen stiger Solen op«, der, samtidig med at Solen brød frem, bruste ud over Pladsen. Senere sang Mængden: »Til Himlene rækker din Mis-kundhed Gud«, hvorefter vekslede Sang efter Sang. Da Timeslaget fra Raadhuset, der blev transmitteret gennem en Højttaler, drøede Kl. 12, aabnedes de store Døre, og Kongen og Dronningen traadte ud paa Residenspalæets Balkon.— »En Bølge af Jubel slog Majestæterne i Møde, Solen skinnede paa dem, og Himlen hvælvende sig over dem, der var ikke en Sky at se, og saadan var det i Hjerterne, Fortidens bitre Minder og Nutidens mørke Skygge blev fejjet bort, alt blev lyst, det hele flimrede i et Nu for mine Øjne i Sol og Taarer«, skriver en dansk Moder i et Brev til

sine Dreng om sine Oplevelser i København paa denne Kongens Fødselsdag. »Sangen bruste omkring os«, fortsættes i Brevet, »og vi sang »Kong Christian«. Kongen stod rank deroppe og ved hans Side var Dronningen, der saa trofast i Vel som i Ve har fulgt ham indtil denne Dag. Ja, Gud, ske Lov, at Kongen stod der, Stormen fejede ham ikke bort fra os, – ligesom Egen, der med sin Pælerod staar mere rodfæstet paa sit Sted end alle andre af Skovens Træer, saaledes er vor Konge groet fast i Danmarks Hjerter, stort er det at have en Konge i Festens Dage, men større endnu er det at se ham bøjet og furet bære sit Folks Byrde, han er gaaet helt ned i Ydmygelsens Dalstrøg med os, og dog har det ikke knækket ham fordi, – ja, jeg tror det er, fordi Kongen *elskede meget*, – er det da underligt, at vi elsker ham, og at dette Møde paa Festdagen mellem Konge og Folk blev en Højtidstund«. –

Kongen sagde med en Stemme, der kunde høres over hele Pladsen; »Hjertelig Tak for den smukke Modtagelse, De har givet os i Dag. Vi skal aldrig glemme det. Det er godt at mærke, at Hjertelaget er ens for os alle. Tusind Tak!«

Kongen udtalte derefter, at det er »en tung Tid, vi i Fællesskab gennemgaar« og sluttede med følgende Verslinier fra »Vi elsker de grønne Lunde« :

»End er der en Gud foroven, der raader for Danmarks Sag«. Noget efter opmarcherede 4000 Studenter foran Residenspalæet og sang »Kong Christian«. Kongen traadte da atter frem paa Balkonen og lyttede til sidste Vers. »Danske Studenter«, sagde Kongen, »Tak for Jeres Hyldest til mig. Jeg haaber ikke, der maa gaa saa lang Tid, før vi kan mødes i Jeres Forening. Tak igen!«

Nye Hurraraab, og samtidig begyndte man i det ene Hjørne af Amalienborg Plads at synge »Kong Christian« og i det andet »Der er et yndigt Land«. Kongen smilte, men snart mødtes alle Røster i den danske Fædrelandssang: »Der er et yndigt Land«, og det var maaske Dagens smukkeste, i alle Fald mest gribende Øjeblik, da nu de Titusinder af Mennesker samledes i denne Sang til Danmark. Der var mange, som tørrede Taarer af deres Øjne. Aldrig har vi oplevet et saadant Øjeblik. Kongen stod strunk og rank under Sangen. Og i den aandeløse Stilhed efter Sangen, løftede han Haanden og sagde med skælvende Røst: »Mange Tak! Fremtiden tilhører Ungdommen. Slut Jer sammen med mig til et Leve for vort gamle Fædreland, som er evigt ungt.—Danmark leve«.

Da rejste sig en Torden af Jubel og Hurraraab, kraftigere og voldsommere end noget andet Øjeblik paa denne mærkelige og vidunderlige Dag. Kongen talte til sit Folks Sjæl, og Folket svarede ham i samme Sprog.

Det var saaledes med levende Tilslutning fra alle Sider, at Folketingets Formand Hans Rasmussen paa denne Formiddag i sin Hyldest til Kongen paa Rigsdagens Vegne udtalte, at i hele Landet vendtes nu alles Tanker mod Kongen og hans Hus. Paa Køreturen gennem den festsmykkede By bragte henved en Million Mennesker Kongen store Ovationer. Efter Hjemkomsten til Amalienborg blev Kongeparret atter hyldet med Sang og Tilraab. Kongen og Dronningen kom atter og atter ud paa Balkonen. Kongen takkede og sagde bl. a.: »Hvor er det dog godt at se, at Hjertet er ens i os alle«. Ja, det var netop det, der var saa stort, vi var alle eet Hjerte—Konge og Folk!

Ved Festforestillingen paa Det Kgl. Teater om Aftenen, hvor »Elverhøj« opførtes, hyldedes Kongeparretigen paa det varmeste. Røde og hvide Neliker kantede Balustraden og Guirlander af Geoginer slyngede sig om Søjlerne. Folketingsmand Korsgaard udbragte et Leve for Majestæterne, efterfulgt af Hurraraab. Lyset blev slukket, og Kapelmester Hye Knudsen var ved at løfte Taktstokken for atslaa an til Ouverturen til »Elverhøj«. »Da springer en ukendt Herre op fra første Etage lige overfor Kongelogen«, skriver den ovenfor nævnte danske Moder videre i sit Brev, »og henvender sig direkte til Kongen. Han saa ud til at være, hvad han kaldte sig selv, »en ganske almindelig Mand«, hans Ord var enkle, alles Ansigter var vendt imod ham, Stemmen var ligesaa almindelig som Manden selv, den lød hverken rørt eller fanatisk, stilfærdig er maaske det bedste Ord. Han bragte en Tak til Kongen fra den menige Mand i Landet, fra dem, der ikke var her, — »en Tak til Dig Kong Christian. — Vi hylder Dig og takker Dig for det lysende Eksempel, Du har givet os, — jeg beder alle med mig forene sig i Bønnen: »Gud bevare Kongen««. I Halvmørket kunde vi se, at Kongen havde rejst sig under Talen, nu stod hele den tusindtallige Forsamling op, og med een Mund og med eet Hjerter bad alle: »Gud bevare Kongen«. Alles Ansigter var nu vendt mod Kongen, alles Hjerter vendt mod Gud. Det var stort, det var gribende. Den ukendte forlod sin Plads lige efter Talen, og det siges, at han forlod Teatret; ingen aner, hvem han var, han var kun en Røst, og ved ham talte Danmark med een Mund«. —

Efter at »Elverhøj« var gaet over Scenen, brusede Bifaldet igen op mod Kongen. Lysene tænd-

Et Forsøg paa i Efteraaret 1940 uden om Rigsdagen at faa Hans Majestæt Kongen til at danne en upolitisk Regering blev afvist, idet Kongen ikke ønskede at handle uden om Rigsdagen, hvis Nimandsudvalg gik imod dette. Ogsaa her stod Konge og Folk sammen bag Folkestyret og Parlamentarismen.

Under Besættelsen blev det Skik, at Kongen Nytaarsdag gennem Radioen sendte Land og Folk sin Hilsen. Den første af disse Udsendelser fandt Sted 1941.

Mikrofonen var blevet installeret i Kongens Arbejdsværelse paa Amalienborg. Og da Speakeren meddelte: »Hans Majestæt Kongen«, lød Kong Christians Stemme straks efter klart og fast ud over hele Landet:

»Det Aar, som er udløbet, er et Aar, der aldrig vil glemmes. I denne Stund gaar mine Tanker til dem, som i det forløbne Aar har mistet deres Kære, som satte deres Liv til i Fædrelandets Tjeneste, det være sig til Lands som til Vands. I dyb Ærbødighed ærer jeg deres Minde, og den Indsats, disse Mænd har gjort, vil til fjerne Tider minde om, at de ofrede deres Liv som Fædrelandets værdige Sønner.

Tiderne er alvorlige og tunge, og kun ved fælles Hjælp, ved ubetinget Samdrægtighed vil det lykkes os at komme gennem Trængslerne.

For den Kærlighed, der er strømmet Dronningen og mig i Møde i det forløbne Aar, og ikke mindst for al den Hyldest, som blev mig til Del hin Septemberdag, takker jeg alle af hele mit Hjerte. Den Tillid, der vises mig, giver mig Kraft og Styrke til at virke videre til Landets Vel. Mine Tanker

gaar ogsaa til Island, Færøerne og Grønland, med hvem vi nu er uden Forbindelse, og jeg takker ogsaa dem for deres Trofasthed imod mig i det forløbne Aar. Fremtiden kender ingen af os, men vi har Lov til at tro og haabe paa lysere Tider for os alle.

Jeg er overbevist om, at alle forstaar Øjeblikkets Alvor, og det gælder nu mere end nogensinde, at alle optræder fuldt ud korrekt under de Forhold, hvorunder vi befinder os, og idet jeg ønsker alle et godt Nytaar, beder jeg Gud velsigne Danmark, Island, Færøerne og Grønland«.—

Aaret 1941 forløb for vor Konge nogenlunde som det foregaaende Aar. Foruden mange repræsentative Pligter, der lagde Beslag paa Majestæten, inspicerede Kongen Orlogsværftet den 7. Februar, 2 Dage efter Tyskernes Ran af seks af vore nyeste og bedste Torpedobaade. Hans Majestæt holdt her en meget smuk Tale til Marinens Personel, der havde maattet virke ved Klargøringen og Afleveringen. Kongen var saa bevæget, at det kneb stærkt med at faa sagt, hvad han vilde. Kongen trykkede hver enkelt i Haanden, og alle tilstedeværende var lige saa bevægede som Kongen. Den Dag, Baadene blev slæbt ud af Flaadens Leje, havde Kongen givet Ordre til, at Flaget paa Sixtus, Holmens Flagbatteri, skulde sættes paa halv Stang. —

i Iøvrigt modtog Majestæten i Aarets Løb forskellige udenlandske Gesandter, deltog i Universitetets 700aarige Jubilæumsfest for »Jydske Lov«, overværede Kirkeindvielser og Tandlægeskolens Indvielse, samt flere Stævner paa Sportens Omraade, hvor Hans Majestæt altid lagde stor Interesse for Dagen og kom den jævne Mand paa nært

personligt Hold. Endelig tilkaldte Kongen for anden Gang Amtmænd og Biskopper, gennem hvilke Kongen personlig overbeviste sig om Forholdene rundt om i samtlige Amter og atter gjorde sin Indflydelse og Erfaring gældende paa mange for vort Land saa vigtige Omraader.

Samhørigheden med Broderlandet Sverige styrkedes, bl. a. ved, at Kongen modtog den svenske Ærkebiskop Eidem i Audiens.

Uden iøvrigt at komme ind paa, hvad der i denne Periode skete indenfor det militær-politiske Omraade, skal dog her omtales følgende Sag, der viser, at Regeringen i enkelte Tilfælde gik sine egne Veje, selv om den normalt forelagde alle vigtige Sager for Kongen.

Den 26. Juni 1941 bestemte Regeringen, mod General Priors indtrængende Henstilling og uden at Kongen var blevet raadspurgt, at danske Tropper skulde gribe ind mod allierede Faldskærms-troppers eventuelle Ødelæggelsesforsøg paa tre nærmere angivne Steder. Det var en tysk Forespørgsel, der havde givet Anledning til Sagen. Skønt det drejede sig om en Krigshandling, kaldte man det »Sabotage«. Kongen blev meget ilde berørt over at være blevet holdt udenfor en Sag, der handlede om danske Troppers aktive Samvirken med Besættelsestropperne, og da General Prior tog sin Afsked for ikke at medvirke ved Udsendelsen af Ordren, viste Hans Majestæt Generalen sin Sympati ved personlig at overrække ham Storkorset af Dannebrogsoordenen. — Til kommanderende General efter General Prior udnævntes den 29. August Chefen for Jydske Division, Generalmajor E. Gørtz. Samtidig avancerede Kontradmiraal A. H. Vedel til Viceadmiraal.

Folkets Kærlighed til vor Konge gav sig atter de smukkeste Udtryk ved Kongens 71-aarige Fødselsdag i 1941, hvor Titusinder ligesom det foregaaende Aar mødte op paa Amalienborg for at hylde Kongen.

Allerede lige efter Kongens Hjemkomst fra Rideturen raabte man paa Kongen, der Kl. 9 kom frem paa Balkonen sammen med Dronningen, Kronprinsen, Kronprinsessen og den lille Prinsesse Margrethe. Stor Jubel og Henrykkelse. Amalienborg Plads klang af Hurraraab. Inden Frokost gik Kongen atter ud paa Balkonen. Sirenen havde lige lydt over Byen og forkyndt, at Klokkeren var 12, og de Titusinder paa Pladsen modtog Kongen med Sang og Hurraraab, en endeløs Jubel, der kulminerede med Kongesangen. Da den var sunget, løftede Kongen sin Haand til Tavshed; under en dyb Stilhed, hvori hvert Ord hørtes ud over hele Amalienborg Plads, sagde Kongen:

»Hjertelig Tak for den Hyldest, De i Dag har bragt mig! Og jeg vil ogsaa takke Dem for alle de Tegn paa Deltagelse, jeg har modtaget i Aarets Løb. Tak for Adressen, De har givet mig, med mangfoldige Underskrifter.« Kongen tav en Stund, men udtalte saa stærkt bevæget, medens 40.000 lyttede i aandeløs Stilhed, de Ord af Brorsons Salme: »Her vil ties, her vil bies«:

»Trange Tider, langsomt skrider, det har den Art«, men alt staar i Guds Faderhaand. Ved værdigt Sammenhold gavner vi vort Fædreland bedst, og det er dér, vore Tanker først og sidst gaar hen«.

Kongen sluttede sine gribende Ord saadan: »Foren Dem med mig i et Leve for vort gamle og evig unge Fædreland«.

Ni rungende Hurraraab for Danmark løftede sig som en Torden over Amalienborg Plads.—

I Studenterforeningen holdt Prins Axel den 1. November 1941 et Foredrag om Danmarks Indsats paa Verdenshavene, ved hvilken Lejlighed Kongen, som overværede Foredraget, udtalte, at det var hans højeste Ønske, »at kunne overgive til min Søn vort Land frit, som jeg og vor Generation modtog det, og som han og hans Generation skal tage det i Arv, og at det maatte ske paa den Maade, at De ikke dømmer os for haardt, og at man til den Tid bedre vil kunne se, hvordan Forholdene udviklede sig.«

DEN 1. Januar 1942 havde Kongen gennem Radioen udsendt sit Nytaarsbudskab til det danske Folk, og udtalte heri bl. a., at nu var atter et Aar gaaet under den mørkeste Tid i vort Fædrelands Historie, og »hvor vi længes efter, at vort Flag atter kan vaje over et frit Danmark.« »Den Tillid, der paa saa mange Maader er vist mig i denne tunge Tid, har været mig til stor Opmuntning«, sagde Kongen, »og som jeg af Hjertet siger Tak for«, og føjede til, at »det skal fremdeles være mine Bestræbelser ikke at svigte denne Tillid.« Og med Ønsket om et godt Nytaar for alle Landsmænd, saavel herhjemme som for alle dem, der færdes i det fjerne, sluttede Kongen med: »Gud velsigne hvert eneste Hjem og vort fælles Fædreland Danmark«.

Den aarlige Middag i Officersforeningen, 5. Maj —Dagen for Kongens Indkaldelse ved Livgarden—, hvori Hans Majestæt plejede at deltage med de Kammerater, som Kongen havde tjent sammen med som Officer i Livgarden, fandt ikke Sted i

1940, 1941 og 1942. I Kongens Svar fra sidstnævnte Aar om at deltage, udtaler Majestæten i et Brev sin Forstaaelse af, at: »vi alle bliver ældre og vor Kreds svinder ind, men under den tyske Besættelse deltager jeg ikke i fornøjeligt Samvær, og derfor kan jeg desværre ikke møde den 5. Maj i Aar« .—

Iøvrigt gik ogsaa Begyndelsen af dette Aar forholdsvis roligt. Statsminister Stauning, der længe havde været syg, døde den 3. Maj. Efter Kongens Ordre flagedes der paa halv Stang paa alle offentlige Bygninger, og den 10. overværede Kong Christian Bisættelsen, der fandt Sted fra Forum.

Kongens 30 Aars Regeringsjubilæum 15. Maj fejredes i Stilhed, men under stor Deltagelse fra Befolkningens Side. Kongen red som sædvanlig sin Morgentur, tilsyneladende maaske en lille Ting, men noget der vedvarende kom til at betyde saa uendelig meget for Hovedstadens Befolkning.

I Begyndelsen af Juni blev Kongen for Alvor syg efter at have skrantet i længere Tid og lod sig den 21. indlægge paa Diakonissestiftelsens Hospital lidende af svær Gulsot og med Symptomer paa Galdesten. Man var forberedt paa en Operation, men Lægerne vilde dog først se Tiden an en Uges Tid. Fem Dage efter Indlæggelsen indtraadte der imidlertid en Bedring — Faren var overstaaet, og Hans Majestæt blev raskere Dag for Dag. Kongens trofaste Sygeplejerske Frøken Karen Wermuth, som efter at Majestæten paa Amalienborg i Juni følte sig syg, har passet Kongen med enestaaende Dygtighed og Uselviskhed, fulgte med sin Patient til og fra Diakonissestiftelsen og har siden dastadig været om Hans Majestæt.

Folkets Følelser over for Kongen gav sig atter stærke Udslag, blandt andet gennem Strømmen af Hilsener og Blomster, som Kongen fik fra alle Lag i Befolkningen. Alle var jo grebet af Tanken om, hvad Kongen betød for vort Fædreland, og der er vel aldrig blevet bedt for Kong Christian som i disse Dage, fulde af Ængstelse. Den daglige Salmesang Morgen og Aften glædede Kongen, der i alle Maader befandt sig udmærket paa Hospitalet. »Den elskelige Maade, hvorpaa Kongen som Patient optraadte over for sine Omgivelser, og den Munterhed, hvormed Majestæten – selv i de første svære Dage – bar sin Sygdom«, fortæller Provst L. J. Koch, Diakonissestiftelsens Forstander, »staar som et uforglemmeligt Minde«.

Den 10. Juli kunde Kongen som helbredet forlade Hospitalet for at tage Ophold paa Sorgenfri, hvor der den 29. afholdtes Statsraad, det første efter Sygdommen. Kongen genoptog atter sine Rideture, og her blev Kongefamilien boende indtil 10. September s. A. Det var Pligtfølelsen, der bevægede Kongen til igen at dele Skæbne med sit Folk og forlægge Residensen til Amalienborg. Endnu en Bispevielse overværede Kongen i denne Maaned.

72 Aars Fødselsdagen fejredes under hjertelig Hyldest af hele Befolkningen. Paa Amalienborg talte Kongen to Gange til Folket. Først Kl. 12:

»Tak for den Hyldest, som I bringer os i Dag! En Tak ogsaa for den Deltagelse, jeg har været Genstand for fra hele Landet, mens jeg var syg. Det er tunge Tider, vi i Fællesskab gennemlever. Vi har Haab og Tillid til, at Fremtiden skal lysne for os til Ære for vort gamle, men evig unge Fædreland. Danmark leve!«

Og ved Midnat, efter at en stor Folkemængde hele Aftenen havde været forsamlet foran Residenspalæet, kom først Dronningen ud, vinkende med en mørklagt Lommelygte, derefter kom Kongen, som bøjede sig letforover, idet han sagde:

»Tak allesammen for i Dag! Tak til alle baade her i København og ud over Landet for den Maade, I har hædret mig paa. Lad os nu forene os i et Leve for vort Fædreland«.

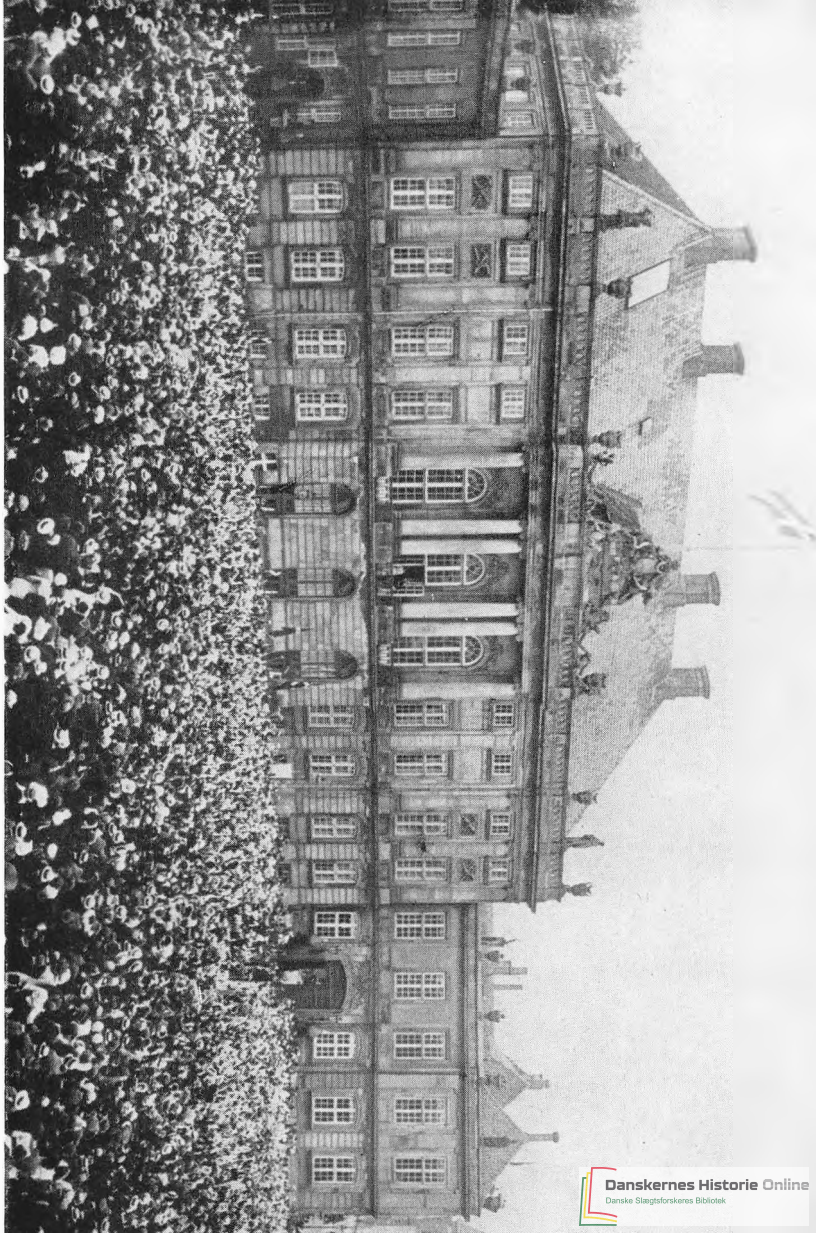
Nye Hurraer skyllede op imod Majestæterne, og derefter slog Mængden over i sidste Vers af »Der er et yndigt Land«. Saa lød Kongens Stemme atter fra Balkonen:

»Mange Tak og Godnat allesammen«.

Men Vanskelighederne udeblev ikke – de snarere forøgedes fra Dag til Dag. Kongens Svartelegram til Hitler, i Anledning af Lykønskningen til Fødselsdagen gav Begyndelsen hertil. I sit Svar havde Majestæten brugt den samme knappe og korte Form, som Kongen plejede at anvende – i dette Tilfælde: »Spreche meinen besten Dank aus«. Dette foranledigede imidlertid, at Føreren geraadede i Raseri, og tre Dage derefter Kl. 11 om Formiddagen lod han Gesandten*) v. Renthe-Fink oplæse følgende Telegram til Udenrigsministeren:

»Danmarks Konge er fornylig fyldt 72 Aar. I denne Anledning har det tyske Riges Fører sendt Danmarks Konge et Lykønskningstelegram. Danmarks Konge har besvaret Telegrammet, som man kvitterer for en Pakke. En Konge af Danmark bør vide, at en Lykønskning fra det tyske Riges Fører er en Ære. Det tyske Riges Fører skal vide at drage Omsorg for, at slige Ting ikke oftere finder Sted. Derfor vil det tyske Riges be-

*) Nedskrevet ordret af Ministerens Sekretær.

fuldmægtigede i Danmark være at hjemkalde, og det danske Riges befuldmægtigede i Tyskland være at hjemsende.

v. Ribbentrop.»

Men med den gode Samvittighed, Kongen havde, tog han det meget roligt og lod gerne sine Omgivelser faa Oplysning om, hvad der var foregaaet. v. Renthe-Fink blev altsaa kaldt tilbage fra sin Post, og General Lüdke, som kom efter General Kaupisch, og som begge havde vist Forstaaelse for danske Forhold, blev samtidig afløst af v. Hanneken, »Skrivebordsgeneralen«, der i de Aar, han var her, *ikke* vilde søge Foretræde hos Kong Christian.

Den 19. Oktober 1942 ramtes Konge og Land af en stor Ulykke, idet Kong Christian kom alvorlig til Skade paa sin Morgenridetur paa Langelinie. Kongens Hest blev pludselig sky og løb løbsk ned ad Bakken paa Esplanaden, hvor Hesten styrtede. Kongen blev af tililende Folk hjulpet og blev omgaaende indlagt paa Diakonissestiftelsen med svære Læsioner i Hoved og Knæ og blev straks taget under Behandling paa Operationsstuen. Takket være Kongens stærke Konstitution var Saarforløbet over Forventning, men der kom en Lungebetændelse til, som angreb Hjertet stærkt, og Tilstanden gav Anledning til den største Ængstelse. Efter nogle Dages angstfuld Spænding indtraadte der en væsentlig Bedring. Kongen laa ialt seks Uger, plejet paa det bedste af Hendes Majestæt Dronningen og Stiftelsens dygtigste Diakonisser, fulgt i Tankerne af hele det danske Folk, der bad om, at vor Konge maatte blive bevaret for Danmark i denne for vort Land saa kritiske Tid.

Med stor Sjælsstyrke og ukueligt Humør havde Hans Majestæt baaret de Lidelser, som særlig det syge Knæ og den beskadigede Fod paaførte ham, og Kongens ejendommelige Forening af Alvor og Munterhed havde heller ikke under denne Sygdomstid fornægtet sig. At Kongens Liv blev bevaret, da alt var ved at se haabløst ud, følte som Svar paa de mange Bønner, som i de Dage var steget op til Gud. Den 22. November kunde Kongen udskrives og atter tage Op- hold paa Amalienborg.

Kronprinsen var en Del af Perioden Regent.

Efter Udskrivningen fra Diakonissestiftelsen var det haabet, at Hans Majestæt hurtigt og fuld- stændigt vilde genvinde sit Helbred og sin Før- lighed. Desværre gik det ikke saaledes. Medens den almindelige Helbredstilstand var i jævnt fremadskridende Bedring, viste tre Saar paa ven- stre Fod kun ringe Tilbøjelighed til at hele, og først i Løbet af mange Maaneder helede de to fuldstændigt, medens det tredje, først nu er luk- ket helt. Da dette sidste Saar fandtes paa Fodens Underside og saaledes vilde blive irriteret og muligvis blive forværret ved Forsøg paa at gaa, var det nødvendigt for Kongen at afstaa herfra, og Hans Majestæt, som iøvrigt befandt sig fuld- stændigt vel, blev saaledes afskaaret fra at bevæge sig frit omkring, hvilket i Betragtning af Hans Majestæts tidligere saa livlige Færden ude og inde var en overordentlig stor Taalmodighedsprøve.

Ligesom Aaret før talte Kong Christian til sit Folk Nytaarsdag 1943. Denne Gang under stærk Kritik fra Tyskernes Side. Kongens tredie Nytaarshilsen lød denne Dag saaledes:

» Atter er der hengaaet et alvorligt Aar for vort Land. Jeg deler vort fælles Ønske om, at 1943 vil bringe lyse Tider for os alle. Jeg føler Deltagelse for dem, der har mistet Slægtninge under alvorlige Begivenheder til Lands og til Vands, og jeg udtaler en dybfølt Tak til alle, der med Blomster, Breve og Gaver glædede mig under min Sygdom, ligesom jeg ogsaa retter en Tak til Læger og Sygeplejersker, som i Opofrelse plejede mig under min Sygdom, og jeg haaber, at det ikke vil vare saa længe, før jeg har overvundet Følgerne af mit Uheld og igen kan optage mit vanlige Liv. Jeg ønsker Velsignelse over alle Hjem og sender alle Landsmænd min hjerteligste Hilsen.«

Kongen levede iøvrigt stille og roligt for rigtigt at kunne komme til Kræfter igen, som altid fulgt i Tankerne af hele sit Folk. For første Gang efter sin Sygdom modtog Majestæten efter Rigsdagsarbejdets Afslutning 13. Marts Rigsdagens Formænd og udtalte overfor dem sin Tak for deres Gerning i den tilendebragte Rigsdagsperiode samtidig med at give Udtryk for sin Glæde over det fælles Valgopraab ved det forestaaende Valg den 23. Marts, og derefter Ministeriets samtlige Medlemmer i Audiens. Den 15. Maj overtog Hans Majestæt atter Regeringens Tøjler. Samme Dag holdt Kongen en længere Tale i Radioen, hvori Majestæten atter bragte sit Folk sin varmeste Tak for de utallige Beviser paa Hengivenhed og Trofasthed, som Kongen havde modtaget under den lange Sygdomsperiode, og Tak for al Forbøn og alle gode Ønsker om Helbredelse. Kongen omtalte derpaa de mange Vanskeligheder, som Besættelsen stadig førte med sig, og som

var vanskelige saavel for Landets ledende Mænd som for den enkelte Borger, og sluttede med at opfordre alle, gamle som unge, hver paa sin Plads i Samfundet til at betænke det Ansvar, enhver Dansk har, og til at være med i Arbejdet for at føre Landet gennem den kommende Tids Vanskeligheder.

Omtrent samtidig fik v. Renthe-Finks Efterfølger, Dr. Best Foretræde hos Hans Majestæt paa Amalienborg.

I Juni Maaned tog Kongen atter Ophold paa Sorgenfri Slot.

Hundredeaarsdagen for Kong Frederik VIII's Fødsel, den 3. Juni, fejredes ved en Mindegudstjeneste i Roskilde Domkirke i Nærværelse af hele Kongefamilien. Det var Hans Majestæt Kongen, der ved sin ukuelige Energi satte sin Fader dette smukke Minde. At ogsaa Kongens gode Humør, som hans Folk saa ofte har værdsat, stadig var i Behold, fremgaar af følgende Bemærkning af Hans Majestæt, udtalt i Forbindelse med en Beskrivelse af Højtideligheden: »Jeg er den første Konge, der er blevet baaret *ud* af Roskilde Domkirke.« Kongens Sygdom var jo paa det Tidspunkt af en saadan Art, at Majestæten ikke kunde gaa.

Forspillet til den 29. August kan karakteriseres ved Ordet »Sabotage«, der mere og mere tog til og som tilligemed de politiske Forhold bevirkede, at det gik, som det gik.

Den 28. August er en af de store, betydningsfulde Mærkedage i Danmarks Riges Historie og ikke mindst i Kongens Forhold til Folket. Den Dag besluttede Kongen og Folkets valgte Repræ-

sentanter i Samdrægtighed og ubrydelig Enighed at sætte det stortyske Rige og dets Fører Stolen for Døren, vel vidende, at Konsekvenserne for Konge og Folk kunde blive yderst alvorlige, ja uoverskuelige i deres Haardhed.

Umiddelbart inden Statsraadet, der afholdtes paa Amalienborg den 28. August om Eftermiddagen, og i hvilket Svaret til Tyskerne skulde godkendes, havde Kongen en Samtale med Repræsentanter for Rigsdagen. Majestæten modtog Partiformændene i Havesalen i Overværelse af Kronprinsen. Kongens syge Ben hvilede, dækket af et Tæppe, paa en Skammel. Under dyb Bevægelse udtalte Kong Christian: »Statsministeren har lige meddelt mig den Beslutning, De har taget. Jeg takker Dem, fordi De staar samlet i denne alvorlige Stund. Jeg tror, det er af den største Betydning baade indadtil og udadtil, at vi er enige og staar samlede overfor det, der kommer, og *maaske kan vi haabe, at den korteste Tid er tilbage.*« Kongen sluttede med at takke de tilstedeværende for deres Gerning og bad dem viderebringe hans Tak til Rigsdagen. Fhv. Statsminister Buhl bragte Kongen en varm Tak for hans Ord. Det vilde, sagde han, overalt i vort Folk blive forstaaet, hvad det betyder, at Kongen staar sammen med Rigsdagen. Kongen trykkede sluttelig hver enkelt i Haanden.

I Statsraadet gav Kongen og Kronprinsen fuld Tilslutning til Ministeriets og Rigsdagens Beslutning om at bryde med Tyskerne. Kongen var meget bevæget, og »vi«, udtaler den daværende Handelsminister Halfdan Hendriksen, »var alle stærkt betaget af Øjeblikkets Alvor, men ikke et Øjeblik, ikke et Sekund var Hans Majestæt i Tvivl. Kongen

var som vi dødsens sikker paa, at den Afgørelse, vi enigt traf, vilde baade Land og Rige bedst. I dybt alvorlige og stemningsbaarne Ord tolkede Kongen sine Følelser overfor Fædrelandet, sin sikre Tro paa Fremtiden og sit brændende Haab om, at vi alle – Konge og Folk – vilde staa sammen i den svære Tid, der vilde komme«. Og Kongens Haab gik i Opfyldelse. »Det var et Møde«, – slutter Handelsministeren – »der aldrig vil blive glemt af dem, der deltog i det«. Konge og Folk var Et!

Det, der fandt Sted den 29. August, var i Korthed følgende:

Den tyske Værnemagt besatte Kl. 4 Morgen Sorgenfri Slot, Amalienborg, Christiansborg, de vigtigste danske Regeringsbygninger og militære Bygninger, mange Steder mod væbnet Modstand, der medførte Tab paa begge Sider. Den Øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark udstedte en Proklamation om Indførelse af militær Undtagelsestilstand for hele Landet.

Den danske Hær og Marine beordredes afvæbnet og opløst, og Tyskerne tilkendegav samtidig den danske Regering, at dens Funktioner var ophørt. Efter Viceadmiral Vedels personlige Ordre sænkedes Størstedelen af den danske Flaade, medens en Del gik til Sverige for ikke at falde i Fjendens Hænder. Ministeriet indgav sin Demissionsbegæring og ophørte at fungere, og Administrationen overgik til Generaldirektører og Departementschefer m. fl. indtil videre.

Kongen havde allerede længe forudset det, der skete den 29. August, og været bekymret for, hvad der vilde overgaa Landet, naar Tyskerne blev uindskrænket Herrer.

At Majestæten imidlertid ikke havde tænkt sig Muligheden af, at selv Tyskere vilde nedværdige sig til at udføre den Skændselsgerning, som de i de tidlige Morgentimer udførte ved Sorgenfri Slot, fremgaar klart af, at Kongen Aftenen forinden var gaaet til Ro som sædvanlig, om end lidt senere end ellers. Dronningen blev derimod oppe og fulgte Udviklingen, og selv om alle efterhaanden blev klar over, at der senest ved Daggry vilde blive skredet aktivt ind, bl. a. mod de danske Militærstyrker, var der dog ikke nogen paa Slottet, der havde tænkt, at den tyske Værnemagt vilde overfalde Kongens Vagt.

Imidlertid begyndte Kampen, Maskinpistolsalver og Haandgranater afbrød Nattens dybe Stilhed. Kongen blev vækket, og da Majestæten ikke kunde klare sig selv paa Grund af det daarlige Ben, blev han hjulpet i Klæderne af sin Sygeplejerske og Kammertjeneren og baaret ned i sit Arbejdsværelse.

Da Skydningen efter at være trukket helt op omkring Slottet, blev standset paa Kongens Befaling, og da Tyskerne havde meddelt, at en General vilde komme (han havde holdt i Dækning ude paa Lyngbyvejen under Kampen), modtog Kongen alene sammen med Dronningen den tyske General Ritter v. Schleich, hvem Kongen straks bebrejdede den Tid paa Natten, han søgte Foretræde hos Landets Konge.

Generalen overrakte paa den tyske Øverstbefalendes Vegne Hans Majestæt en maskinskreven Skrivelse, som gengivet Side 37.

Paa Sorgenfri var 2 af Skuddene, affyret af en Pistol gaaet gennem Ruderne i Arbejdsværelset bag Kongens Skrivebord. Kongen vilde uden

Tvivl være blevet ramt af disse Projektiler, hvis Majestæten havde siddet i Skrivebordsstolen. Kongen var som altid ved saadanne Lejligheder fuldstændig rolig og ligevægtig og gav paa flere Maader Udtryk for sin Foragt for Ugerningen i den tyske Handlemaade, ja, spøjte og ironiserede over Tyskernes meningsløse Optræden. Efter Kongens Udsagn umiddelbart efter har han aabent og stærkt bebrejdet Generalen Tyskernes Optræden og paapeget det latterlige i, at Tyskerne først havde bestemt, hvor stor (lille) den danske Hær maatte være, og derefter givet sig til at overfalde den med overlegne Styrker.

Da Kongen havde modtaget Rapport fra den vagthavende Kaptajn Arendrup, lod Kongen denne bringe saavel Gardere som Politi Hans Majestæts Tak for deres udmærkede Forhold under Angrebet, ligesom Hendes Majestæt Dronningen lod bringe Morgenmad ned paa Vagtstuen til Mandskabet.

Den tyske Ordonnansofficer, indtil da Lederen af det tyske Rejsebureau i København, tog Ophold paa Sorgenfri efter at have meldt sig til Hans Majestæt.

Hans Majestæts Adjutantstab af Hær og Søværn vedblev dog at forrette Tjeneste hos Kongen – altid i Uniform.

Trods Bekymring for Land og Folk følte Kongen sig ligesom lettet og friere. »Luften var« som, Kongen udtrykte sig, »blevet renere!« –

Fra denne Dag blev der faktisk Krigstilstand i Danmark og fra dette Øjeblik begyndte Kampen »under Jorden« med det for vor Ungdom saa straalende Resultat, som er kendt over hele Verden.

DER BEFEHLSHABER
DER DEUTSCHEN TRUPPEN
IN DÄNEMARK

Hauptquartier, 29. August 1943

Euer Majestät

teile ich mit, dass ich, da die Dänische Regierung nicht in der Lage ist, die Ruhe und Ordnung im Lande aufrechtzuerhalten, im Sinne der Artikel 42-56 der Haager Landkriegsordnung den militärischen Ausnahmezustand über Dänemark mit sofortiger Wirkung verhängt habe.

Die vollziehende Gewalt ist damit auf die deutsche Wehrmacht übergegangen.

In Verfolg des militärischen Ausnahmezustand habe ich die Entwaffnung und Auflösung der dänischen Arme befohlen.

Die Wache für Euer Majestät wird durch die deutsche Truppe gestellt.

Ich bitte Euer Majestät, in Sorgenfrei zu verbleiben und sich jeder gegen das deutsche Reich gerichteten Handlung zu enthalten. Eine gleiche Benachrichtigung ist Seiner Königlichen Hoheit dem Kronprinzen zugestellt.

Ich habe den Oberleutnant von Zimmermann als Ordonnanzoffizier für Euer Majestät befohlen.

Ich habe die Ehre zu sein Euer Majestät

sehr ergebener
von Hanneken

(gez)

Den 6. September om Formiddagen modtog Hans Majestæt Viceadmiralen paa Sorgenfri Slot, hvor ogsaa Hendes Majestæt Dronningen var til Stede. Kongen var ved denne Lejlighed meget bevæget. Majestæts Tak til Flaaden gav sig Udtryk i følgende Ord til Viceadmiralen:

»Tak for hvad De har gjort. Jeg tvivlede ikke om, at De vilde handle rigtigt. Hils Marinens Personel fra mig og sig dem Tak«.

En trang og tung Tid gik nu vort Kongepar i Møde, men det skal siges straks, at Deres Majestæter tog alt med oprejst Pande—ja efter som Tiden gik indtil Befrielsen, gav Kongen ofte Udtryk for sin Taknemmelighed mod Gud, som gennem Sygdommen, der i saa mange Henseender satte en Grænse for Hans Majestæts Færden, trods Vægten af de store Byrder, som han maatte bære i disse Aar, mildnede Tilværelsen. Med den største Deltagelse fulgte Befolkningen de skiftende Faser i Kongens Sygdom og saa med Utaalmodighed hen til den Dag, da Hans Majestæt atter kunde blive hel rask. Men modigt og tappert holdt Kong Christan Tiden ud. En drøj Tid blev det, men *at Retfærdigheden til Slut vilde sejre, det var Kongen aldrig i Tvivl om.*

Ved et Besøg paa Sorgenfri ca. 3 Uger efter Overfaldet modtog Hans Majestæt mig i sit Arbejdsværelse. Det var en Haan at se tyske Vagtposter foran Livgardens Skilderhuse. I Skjul af en Lastbil, der netop kørte ind paa Slottets Grund, smuttede jeg paa Cykel gennem Indkørslen. Det var et knugende Øjeblik efter de Begivenheder, der for nylig var overgaaet vor Konge og vort Land, at staa Ansigt til Ansigt med Danmarks Konge og atter se det aabne og ædle Ansigt, som

alle Danske kender saa godt fra de store Øjeblikke i vort Land.

Hans Majestæt var meget bevæget over, hvad der var sket siden sidst, men rankede sig hurtigt op. Kongen fortalte om Tyskernes brutale Angreb og Trængen ind paa hans private Omraade. Dronningen, der paa Grund af den spændte Situation havde været oppe, da Tyskerne stormede, havde da ogsaa mødt den tyske General med Ordene: »Hvad vil De her«? – Kongen havde slet ikke ventet denne Aktion fra Tyskernes Side, hvorfor der heller ikke havde været nogen Vagtforstærkning ud over den daglige paa 5-6 Gardere, der meldte sig hver Aften. De sidste Nætter havde der ganske vist været nogen Uro, flere Gange var der faldet Skud – om disse stod i Forbindelse med Angrebet, vidste Kongen ikke. Kongen viste mig de splintrede Ruder, hvor Projektilerne var gaaet igennem. Der er nu sat Glas over, saa det til alle Tider vil kunne ses, hvor nær en Katastrofe Kongen var den tragiske Dag, da Tyskerne satte Konge og Regering fra Landets Styre. Kongen rakte mig Skrivelsen, som General v. Schleich havde afleveret fra v. Hanneken den 29. August paa Sorgenfri, og udtalte, at de Løfter, som var givet af Tyskerne, nu alle var brudt, selv dem »Paa Æresord«. – »Men her«, sagde Majestæten, »i denne Skuffe ligger Ministeriets Demissionsbegæring, og her ligger den godt«. Og endelig lod Majestæten mig læse den Henvendelse, Kongen havde modtaget fra samtlige Højesteretsmedlemmer med Undtagelse af Højesteretspræsidenten. Henvendelsen udtaler, at man var blevet bekendt med, at Højesteretspræsidenten havde sendt Kongen en Meddelelse om visse forfatningsmæssige Forhold, og

derfor ønskede man at udtale, at Henvendelsen var sket uden nogen Forhandling med Højesterets øvrige Medlemmer, at man ikke kendte dens Indhold, men at man trods dette misbilligede det af Præsidenten saaledes foretagne.

Kongen lagde ikke Skjul paa sin Glæde over denne Støtte fra Højesterets Side, der var til megen stor moralsk Opmuntring. Kongen udtalte ogsaa, at der ikke uden Tilslutning fra Rigsdagen som et sikkert og solidt Udtryk for Folkets Vilje, kom nogen ny Regering og omtalte endvidere, at Professor Nørlunds Kamp for at holde Tyskerne ude fra Geodætisk Institut, havde hans store Beundring. Som Forholdene stod i Øjeblikket, kunde Tyskerne ikke afskedige Professoren, »kun« fængsle ham. Om Sænkningen af Flaaden udtalte Hans Majestæt sig med stor Varme og sagde blandt andet, at det i England og Amerika havde den allerstørste Betydning. Kongen havde med stor Interesse læst et nyligt udkommet Nr. af »Vecko Journalen« og var iøvrigt fuld af Beundring for Sverige og Svenskerne, haabende stadig paa Hjælp udefra. Med Hensyn til de mange Landofficerer, og da særlig indenfor Livgarden, der drog til Sverige, stod han uforstaaende, men bestræbte sig for – ogsaa paa dette Omraade – at sætte sig ind i andres Tankegang. Endelig skal omtales, at Majestæten paa denne Dag havde modtaget en smuk Sølvcigaretæske med Englands Vaaben paa Laaget med en microfotografisk Følgeskrivelse fra danske Faldskærmsjægere, ansatte ved Kongens engelske Regiment »The Buffs«. Greve C. A. Moltke, Christiansholm, som var nær knyttet til disse Officerer og deres Gerning her i Landet, havde som

Mellemand ladet Æsken fremstille og videreforsende til Hans Majestæt. Kongen var meget rørt over denne Hilsen fra sit Regiment, og naar og hvor jeg senere aflagde Besøg hos Majestæten, stod Æsken altid fremme paa Skrivebordet.

Kongen saa rask og godt ud, om end han stadig havde store Vanskeligheder med at gaa, men var levende interesseret, myndig og mandig, naar han talte om Politik. Han havde sit brillante Udtryk i Øjnene, var rolig og behersket, men ofte bevæget indtil Taarer.

Kongen talte om sin Fødselsdag den følgende Dag og sagde blandt andet: »Hvor vilde jeg gerne ride gennem Byen i Morgen, ja, jeg savner mine sædvanlige Morgenhilsener paa Turen«.

Dagen efter fejrede Kong Christian sin 73 aarige Fødselsdag. Talrige Blomstergaver, Breve og Telegrammer indløb fra hele Landet. Alle Lykønskninger aabnede Kongen selv, og intet Svar med Tak udgik fra Slottet uden Kongens personlige Paategning. Allerede Dagen forinden svømmede Kongens Skrivebord med Lykønskninger.

Den 6. Oktober blev den tyske Vagt inddraget; Politiet overtog Vagttjenesten paa Sorgenfri og Amalienborg, hvilket blev Indledningen til et hjerteligt, personligt Forhold mellem dette og vort Kongehus. Det var dog kun udadtil, at Politiet var ene om Bevogtningen af Kongen og hans Hus. Modstandsbevægelsens Detachment Amalienborg, formeret i Grupper fortrinsvis af nuværende og gamle Gardere, samt et udmærket Hold paa 20 norske Polyteknikere havde allerede fra Foraaret 1944 en intim Kontakt med Politiets Styrker paa Amalienborg.

Nytaar 1944 og 1945 fejredes henholdsvis paa Sorgenfri og Amalienborg i største Stilhed »hvad man ogsaa kan vænne sig til«, som Kongen sagde. —

I Juni 1944 efter Grænsegendarmeriets Chef, Oberst S. B. Paludan-Müllers heltemodige Kamp i Graasten mod Tyskerne udtalte Kongen under et Besøg paa Sorgenfri, hvor Majestæten sad i Haven, sin allerstørste Beundring og store Paa-skønnelse af Oberstens Kamp, som til alle Tider vil staa som et lysende Eksempel.

Den 19. September blev igen en kritisk Dag for Kongefamilien. Paa denne Dag stormedes under en falsk Luftalarm samtlige Politistationer i hele Landet, og Tyskerne afsatte Politiet, tog en stor Del af det Personale, der var i Tjeneste og sendte det brutalt pr. Skib til Koncentrationslejre i Tyskland. Et Forsøg paa at storme Amalienborg, hvor Kongefamilien residerede, blev paa en resolut Maade afslaaet af vort udmærkede Politi, som ved denne Lejlighed viste, at det var værdigt til den ærefulde og ansvarsfulde Opgave at bevogte vort Kongehus.

Da Kongen Klokken ca. 10 Minutter over 11 fik Meddelelsen om, hvad der var sket paa Politigaarden og Politistationerne, tog han det meget roligt; Kongen havde nærmest ventet det, og det var meget svært at faa Majestæten til at flytte bort fra sin Plads ved Skrivebordet i Dagligstuen ud mod Slotspladsen, hvor han sad lidt i Dækning bag Muren mellem Vinduerne, men omsider flyttede Kongen ind i Arbejdsværelset, hvor der for Tilfældet var Staalskodder for Vinduet. Det var efter Kongens Ordre, at der skulde ydes Mod-

stand. Kongen var nervøs for Dronningen, der var til Golf i Rungsted, dog kun indtil Hendes Majestæt kom tilbage til Palæet, men derefter var Kongen den roligste af alle dem, der under hele Kampen sammen med Majestæterne opholdt sig i Arbejdsværelset. Bragene fra Skydningen og Granaterne lød voldsomt i Stuen, og man hørte Kuglerne fløjte tæt forbi i de mere end to Timer, Fægtningen varede, men Kongen bevarede sin Koldblodighed og modtog med værdig Fatning Meddelelserne om, at Palæerne efterhaanden blev beskydt fra alle Verdenshjørner.

Da Kongen endelig gav Ordre til, at Skydningen skulde ophøre, var det, fordi en tysk Kanonbaad rettede sine Skud mod Amalienborg fra Larsens Plads og for at spare de tapre Politifolk, der i Dagens Kamp tilfulde havde vist deres Mod og tilkæmpet sig en ærefuld Plads blandt de bedste i Landet.

Da Roen var genoprettet, var Kongens første Tanke ligesom den 29. August at skaffe sig nøje Underretning om de saaredes Tilstand og derefter at kalde Lederen af Kampen Politikommissær M. Nielsen-Ourø til sig, takke ham for hans Gerning og lade ham bringe Kongens Tak videre til alle, der havde været med. Først derefter trak Kongen sig tilbage for at hvile.

Et udmærket Samarbejde mellem Politiet og Detachment Amalienborg opnaaedes allererede fra den 10. September 1944, idet een af Detachmentets Grupper under Kampen den 19. paa Slotspladsen fik aabnet en særlig Adgang gennem Baltica til Amalienborg, der dels skulde tjene som eventuel Retræte for Politiet og dels sikre,

at de for Modstandsbevægelsen saa kostbare Vaaben ikke skulde falde i Tyskernes Hænder. Ad samme Vej blev der i Løbet af en Timestid tilført Politiet ekstra Ammunition fra Detachmentets Ammunitionsdepot. Transporten var camoufleret ved Anvendelse af en Smørrebrødsvoan, der var laant for Tilfældet.

Naar denne Kamp fik det for Politiets Styrker saa gunstige Forløb, var en væsentlig Aarsag den, at der straks ved Alarmtilstandens Indtræden, og det paa Amalienborg rygtedes, at Tyskerne havde indledet en Aktion mod Politiet, blev stillet »spanske Ryttere« op i alle fire til Slotspladsen førende Gader. Dette skete paa Palæforvalteren, Kaptain Schlichtkrulls Initiativ, og var vel forberedt gennem mange Maaneder, med en saadan Situation for Øje.

To Dage efter blev jeg modtaget af Kongen, der sad lunt og rart i Haven bag Palæet. Kongen var opfyldt af Taknemmelighed over, at Hendes Majestæt var naaet hjem lige inden Angrebet fandt Sted, og gav iøvrigt Udtryk for sin levende Beundring af Politiets Forhold og de mange, som frivillig havde kæmpet Side om Side med Politiet. Kongen fortalte om Premierløjtnant Baron v. Lotzbeck og om flere andre, der havde været i Ildlinien og vist udmærket Optræden, baade i Palæet og paa Slotspladsen.

Tiden maatte selvfølgelig falde Kongen lang, om end Majestæten ogsaa i disse sidste Aar af Besættelsestiden fulgte med paa alle Omraader, baade i Indland og Udland. En Mængde illegale Blade og Publikationer fandt naturligvis Vej til Kongens Residens—»Information« f. Eks. regner Majestæten som en af Bladets første »Abonnen-

dende gjort Uret, forsøger jeg altid at gøre Uretten god igen.« – En lille Episode, der helt taler for sig selv, og som er karakteristisk for Kong Christian. –

Om Sommeren tilbragte Kongen lang Tid i Haven, saavel paa Sorgenfri som paa Amalienborg. Kongen havde begge Steder indrettet en Læseplads i Solen mellem høje Skærme, hvor han uhindret af Blæst kunde sidde i Ro og Fred. At Kongen ikke var glemt af sit Folk, vidnede de utallige Blomster om, som strømmede ind paa alle nationale Mærkedage og ikke mindst paa den 9. April.

Erfaringerne fra Kampen den 19. September, Vanskelighederne ved at bringe Forstærkning fra det ene Palæ til det andet og maaske særlig den Meddelelse, den kendte gamle Garder Tom Søndergaard bragte, at Tyskerne i Krigens sidste Fase agtede at tage Gidsler indenfor Kongefamilien, foranledigede Kaptajn Branner til at tage Initiativet til at bygge en underjordisk Tunnel fra Dronningens Ridehus under Frederiksgade til Residenspalæet. I Begyndelsen af November var alle Forberedelser truffet. Civilingeniør C. T. Winkel paatog sig den meget vanskelige Opgave at presse 23 Jernbetonrør ca. 32 m gennem Jorden, Højgaard & Schultz at levere de omtalte Rør, Ingeniørfirmaet Kølle & Mølgaard at virke som raadgivende Ingeniører, og Murermester Gulløv, Tømremester Hinsch og Maskinmester Reimer Jensen løste hver deres særlige Opgave. Det rent manuelle Arbejde udførtes af 5 gamle Gardere under Formanden Niels Jensens daglige Ledelse, og ved en 16-18 Timers haardt Arbejde i 111 Dage lykkedes det den 26. Februar 1945, uden at Ty-

skerne opdagede det, at faa Arbejdet afsluttet, saa Tunnelen paa denne Dag ved Hofmedicus Fenger kunde overdrages til Deres Majestæter.

De usle Kaar for vore Officerer, jaget som disse var af Gestapo, nagede Hans Majestæt, ligesom Kongen fulgte Jødernes sørgelige Skæbne med største Bekymring, og glad var Kongen en Dag, jeg i Sommeren 1944 var paa Sorgenfri, over at kunne vise mig et Kort fra OVERRABINER M. FRIEDIGER, der meddelte, at han havde det godt. Om Sverige udtalte Kongen stadig sin store Beundring og Taknemmelighed for den Hjælp, Landetydede os. Og en anden Ting, som Kongen klart og tydeligt erklærede, var, at Kongen med fuld Sympati fulgte vor Minister i Washington, Henrik Kauffmanns Indgriben med Hensyn til Grønland, om end det for Kongen maatte være en helt ny Situation, at en Gesandt i Udlandet *i Kongens Navn* underskrev en Traktat, uden at Kongen saa meget som anede det. Kauffmann var nu for længst afskediget, og der var indledet strafferetlig Under søgelse imod ham. Paa min Forespørgsel angaaende Christmas Møller, som paa det Tidspunkt blev meget forskelligt bedømt af sine Landsmænd, svarede Kongen, at han ikke var i Tvivl om, at den tidligere Minister udførte et stort Arbejde i England til Gavn for Danmark.

Men det, der stadig bekymrede vor gamle Konge, var Forholdene og Udviklingen herhjemme, der nu mere og mere udartede med Arrestationer, Mord og Drab. Dette tog meget paa Kongen, og altid duggedes hans Øjne, naar dette Emne kom paa Tale. Og det var mange sørgelige Hændelser af forskellig Art, der stadig

rapporteredes til Hans Majestæt, f. Eks. om Politiets og Gendarmernes Skæbne i Koncentrationslejrene, om Frimurernes store Vanskeligheder, om Krigsforlis, Minesprængninger, Arrestationer og Deportationer, Henrettelser eller Skydninger blandt arresterede eller deporterede Personer o. s. v., og det var altid et overvældende stærkt Indtryk, den Slags sørgelige Begivenheder gjorde paa Hans Majestæt. Kongen spurgte da næsten altid, om vedkommende var gift og havde Børn o. s. v., eller Kongen kunde udbryde, idet han sørgmodigt rystede paa Hovedet: »Det var da nogle sørgelige Meddelelser, jeg har faaet i Dag«. Men til Gengæld gjorde de unges Indsats et stærkt Indtryk paa Majestæten, der følte med dem og var stolt over, hvad der blev udrettet. Saaledes f. Eks. da Kongen hørte om Henrettelsen ved Skydning i Ryvangen af de to unge Frihedskæmpere, Lennart Ahlefeldt og Ludvig Reventlow, hvis Familier og Forhold Majestæten personlig var godt kendt med. Ved denne Lejlighed udtalte Kongen, at det, ved Siden af den store Sorg, der havde ramt deres Familier, maatte være en Trøst for dem gennem disse Ofre paany at have indskrevet deres gamle Slægters Navne i Kapitlet om Danmarks Frihedskamp. Paa den anden Side lagde Kongen ikke Skjul paa sin store Harm og Skuffelse, naar det gjaldt Folk af gode, kendte Navne, der var gaaet over paa den forkerte Side!

Saadan sad Kong Christian, som en anden *Holger Danske*, som Inkarnation af alt, hvad der er dansk, og som den sande Forkæmper for det danske Folks Ære, parat til, naar Danmark kom i større Nød, at komme frem og frelse det. —

DA Fredsbudskabet kom den 4. Maj 1945 om Aftenen, søgte Københavnerne ret naturligt til Amalienborg for at hylde Majestæterne. Da Politiafspærringen endnu ikke var hævet, naaede de Tusinder og atter Tusinder, viftende med Dannebrogflag, ikke at komme ind paa Slotspladsen. Men fra Sidegaderne bølgede Hyldesten – taktfaste Raab: »Kong - en, Kong - en«, lød fra den stadig større og større Menneskemængde, ligesom der blev afsunget forskellige nationale Sange. En Hilsen fik dog de fremmødte Folk, idet Majestæten gennem sine Adjutanter udtalte, at Kongen var gaaet til Ro, dybt bevæget over, hvad der var sket. Og med en Tak fra Kongen gik Folk hver til sit efter først at have sunget »Kong Christian«.

Chefen for Livgarden overtog Lørdag den 5' om Morgenen Kommandoen over saavel Politiet som Detachment Amalienborg. Uden Tab gik denne Sejrens første Dag ikke til Ende. Under en Patrouillering om Eftermiddagen med den Opgave at nedkæmpe Tyskere, der havde taget Stilling i Amaliegade, faldt Korporal P. Møllgaard, en af vore Frihedskæmperes bedste Folk. Ogsaa Politiet mistede en Mand, Politibetjent A. G. Andersson, som i Kolonnaden blev haardt saaret i Hovedet og døde den 9. Maj.

Kongens personlige Hilsen og Tak til sit Folk, kom denne Dag, Kl. 12, hvor Majestæten i Radioen holdt følgende Tale:

»Danske Mænd og Kvinder. Den tyske Besættelses tunge Aag er hævet, og med dyb Taknemmelighed og Glæde hilser vi i Dag vore Befriere, de allierede Magter. Vi kan nu atter frit hejse vort gamle Flag og selv tage Vare paa vore egne

Forhold. Det danske Folk har i disse Aar holdt ubrydeligt sammen. Og jeg vil derfor paa denne Dag udtale en varm Tak for dette Sammenhold, der har givet os Styrke til at komme gennem alle Trængslerne.

En særlig Tak ønsker jeg at udtale til Frihedsbevægelsens Ledelse saavel som til alle i de Meniges Rækker for uforfærdet Indsats i den fælles Kamp, der har skabt Danmarks Stilling i Dag.

Jeg vil her mindes alle dem, der i disse Aar gav deres Liv for Danmarks Frihed. Deres Minde vil stedse blive holdt i Ære i vort Folk. Jeg mindes ogsaa med dyb Sorg de mange, der faldt som Ofre for de Ulykker, Krigsførelsen medførte indenfor vore Grænser, og for den Terror, der fulgte i Besættelsens Spor. Ogsaa under Udførelsen af deres Gerning har mange Danske sat Livet til som Følge af Krigsforholdene. Jeg tænker her ikke mindst paa vore Søfolk, der har gjort vort Land Ære ude i det Fremmede, og jeg tænker med Deltagelse paa alle dem, der i Dag savner deres Slægtninge.

Mine Tanker gaar i Dag til alle de Landsmænd, hvem Besættelsen har skilt os fra i den lange Tid, til Befolkningen paa Færøerne og paa Grønland og til vore Landsmænd i fremmede Lande. Har Adskillelsen i Krigsaarene været tung at bære, vil Gensynsglæden nu blive saa meget større.

De kommende Maaneder vil bringe mange Vanskeligheder og vil kræve Offervilje og Afsavn. Lad os i Enighed løfte de Byrder, som Tiden lægger paa os. Jeg opfordrer alle Landsmænd til at staa sammen og til at give det af mig i Dag udnævnte Ministerium den Tillid, som er nødvendig for Løsningen af de kommende Opgaver.

Det har i disse tunge Aar været min inderlige Bøn, at vi sammen maatte opleve Befrielsens Time, og dette er blevet os forundt. Jeg beder i Dag til, at vi maa vise os værdige til den Naade, Gud har skænket vort Fædreland, og at vi i Fællesskab ved fortsat Sammenhold gennem den kommende Tid maa kunne lægge Grunden til et frit og betryggende Danmark.

Gud velsigne vort gamle Fædreland«.

Kongens Stemme gik klart og tydeligt igennem, paa den mandige og særprægede Maade, som alle Danske gennem de mange Aar har lært saa godt at kende, og som paa Majestæten egen jævne og ægte danske Maade netop gav Udtryk for de Følelser, som alle Danske bar i deres Hjerter paa denne Danmarks Frihedsdag. Man mærkede Kongens Bevægelse, men hvert Ord kom, i denne Kongens første Tale til sit Folk efter Befrielsen, roligt og sikkert og varmede alles Hjerter. Ikke mindst Udtrykket »at vi maa vise os værdige til den Naade, Gud har skænket vort Fædreland« gjorde et dybt og varigt Indtryk.

Efter Talen spilledes »Kong Christian«.

Ministeriet Scavenius' Demissionsbegæring kom frem af Kongens Skrivebordsskuffe og blev bevilget, og samtidig udnævntes Ministeriet Buhl.

Kongen genoptog straks alle sine Regent- og Repræsentationspligter, modtog saaledes den engelske Øverstbefalende i Danmark General Dewing i Audiens paa Amalienborg og senere Sejrherren Feltmarskal Montgomery, sidstnævnte efter at han i Kongens Automobil havde holdt sit Indtog gennem den flagsmykkede Hovedstad. Hans Majestæt overværede om Eftermiddagen den 6. en Festforestilling paa Det Kgl. Teater,

hvor Teaterchefen, Hegermann-Lindenchrone, under lydløs Stilhed hyldede Majestæten i en smuk Tale, efterfulgt af 9 jublende Hurraraab.

Den 7. Maj om Formiddagen lige efter Statsraadet tog Kongen imod mig i Residenspalæets Dagligstue, der duftede af Blomster og Buketter i alle Størrelser. Solen skinnede, og Hans Majestæt sad lykkelig og glad ved sit Skrivebord, taknemmelig over, at Freden var kommet. Kongen havde paa det Tidspunkt, jeg var der, modtaget og læst over 700 Telegrammer og fortalte med Begejstring, at Frihedskæmperne skulde danne Espalier paa Majestæternes Kørsel fra Amalienborg til Rigsdagen paa Christiansborg, som Majestæten straks havde bestemt personlig at ville aabne. Nu var Kongen endelig fri igen, Konge i sit eget Land.

Den 9. Maj aabnede Hans Majestæt Kongen Rigsdagen. Gennem Kongens mange Regeringsaar blev det 4. Gang, Majestæten personlig har holdt Trontalen. Siden Sønderjyllands Velkomst i 1920 var dette ikke sket.

Majestæterne kom i straalende Solskin kørende i aaben Automobil. Paa hele Ruten paraderede Frihedskæmpere og Den Danske Brigade fra Sverige, og paa denne Dag, da Konge og Folk for første Gang mødtes siden 29. August 1943, slog en Begejstring uden Lige vort Kongepar i Møde.

Aldrig saa man maaske et stærkere Udtryk for Samhørigheden mellem Folk og Konge end paa denne Dag. Det var aldeles betagende at se Frihedskæmpernes Parade, disse Geledder af Folk i alle mulige Paaklædninger, nogle i mørkt Tøj,

andre i lyst, nogle i daarligt Tøj, andre i godt, nogle i Arbejdstøj, nogle med Hat, andre uden – Folk af alle Slags, alle med Vaaben af den mest forskellige Art; en broget Flok, men ens i *Ét: Modstand*; – at se dem som Livvagt umiddelbart foran selve det kongelige Slot som et Skjold for deres Konge og Dronning, er et Minde, som Danmark har god Grund til at sige Tak for.

Det var i Sandhed atter Konge og Folk i *Ét!* –

Hans Majestæt Kongen udtalte i Rigsdagen følgende:

»Landets Repræsentanter! Det er en stor Glæde for mig i Dag at staa overfor Rigsdagen efter disse fem Aar, vi i Fællesskab har gennemlevet. Tak for den Tillid, der er vist mig. Mange personlige Afsavn og Liv har disse Aar krævet, og vi samles om det gamle Ord:

»Guds Fred med vore døde
i Danmarks Rosengaard,
Guds Fred med dem, der bløde
af dybe Hjerteskaar«.

Store Opgaver foreligger, der kræver samdrægtigt Arbejde for at genopbygge, hvad disse Aar har søndret. Til dette Arbejde ønsker jeg Guds Velsignelse, og jeg beder Dem forene Dem med mig i et trefoldigt Hurra for vort gamle Fædreland. Danmark leve«!

Forsamlingen besvarede Kongens Opfordring med et trefoldigt Hurra, og da der atter blev Stilhed, udtalte Kongen:

»Hermed erklærer jeg denne ordentlige Rigsdagssamling for aabnet«.

Det var med dyb Bevægelse, at Kongen ved denne Lejlighed citerede Grundtvigs Vers fra Sangen om Slaget ved Isted 25. Juli 1850.

Bedre og mere træffende kunde det ikke være sagt; men det er noget, vi alle ved, at Kong Christian har den lykkelige Evne altid at kunne finde de rette Ord i enhver Situation.

Denne saa lykkelige, spontane Inspiration, der er saa karakteristisk for Kongen, kom igen, da Folketingets Formand havde afsluttet sin Tale og kom hen til Majestæten for at følge denne ud, idet Kongen sagde til ham: »Jeg vil gerne hilse paa de tre allierede Officerer, der staar der nede«. Saa blev den britiske General R. H. Dewing, Oberst Ford Trimble og Rearadmiral R. V. Holt hentet op til Kongen, som længe og hjerteligt trykkede hver enkelt Haand, idet han takkede dem varmt for, hvad deres Nationer havde gjort for os. Dette Oprin udløste et voldsomt og spontant Bifald fra alle tilstedeværende. Da Kongen fra Fællessalen kom ind i Salen bag denne, sagde Hans Majestæt til Formanden: »Det var vist godt, at jeg fik hilst paa dem og takket dem«, hvilket Folketingsmanden i høj Grad maatte give Kongen Ret i. Saa føjede Kongen nogle Ord til om Bornholm, der Dagen i Forvejen var blevet bombet af Russerne. Kongen sagde: »Mine Tanker har været meget med Bornholmerne i disse Dage«, idet han meget fast og spørgende saa Folketingsmanden i Øjnene. —

Endnu skal her mindes Kongens varmtføjte Ord den 2. Juni fra Kongelogen i Det Kgl. Teater den Aften, vore Frihedskæmpere blev fejret ved en særlig Festforestilling i Teatret. Kongen var stærkt bevæget og sagde: »Tak allesammen! Tak for Deres Indsats i den store Kamp. De stod Vagt for det Land, vi elsker, og overfor den Generation, som kommer. Danmark leve«!

Som Kronen paa den Række Festdage, vort Folk Soplevede, siden Solen stor og rød blegnede paa Foraarshimlen 4. Majdagen, kan nævnes den 10. Juni, da Den Kongelige Livgarde, for første Gang efter Besættelsen, med fuld Musik ad den sædvanlige Rute trak op til Amalienborg for atter at overtage Vagtjenesten, som siden Oktober 1943 havde været varetaget af Politiet, et smukt Symbol paa Genoprettelsen af vor nationale Selvstændighed.

Og som et sidste Tegn paa Kong Christians Samhørighed med Folket skal nævnes, at Majestæten personlig paa denne Dag overgav Livgardens Fane til Faneløjtnanten, samt personlig modtog Meldingen fra saavel Politiets som Livgardens Officerer – et Bevis paa det smukke Forhold, der bestaar mellem Kongen og vort Politie, rekrutteret som det er fra hele Landet.

Kongen holdt fra Palæets Balkon en kort Tale, hvori han næst efter at takke de Allierede for Befrielsen bragte Politiet sin dybtføjte Tak for dettes trofaste Tjeneste paa Amalienborg og Sorgenfri samt udtalte sin Glæde og Taknemmelighed over igen at se Livgarden paa Amalienborg.

I Livgardens og Politiets Historie vil dette Møde mellem Konge, Hær og Folk staa som et uforglemmeligt Minde fra Befrielsens Stund.

Hans Majestæt har i disse onde Aar staaet som alle Danskes Fører – der som et lysende Eksempel for sit Folk stedse viste Ydmyghed i Medgang samt Taalmod og Standhaftighed i Modgang, et Symbol paa Frihed, Retsind og Pligtføjelse. Og naar Danmark, trods de store Ofre, der er bragt, kan siges at være sluppet naadigt gennem denne

haardtprøvende Tid, saa skyldes dette for en meget stor Del vort modige og ægte danske Kongepar, som i disse svære Aar har staaet ubrydelig sammen med hele det danske Folk.

Som et varigt Minde om Kong Christian X, samt et Minde om de Danske, som under Krigen satte Livet til for Fædrelandet, stiftedes »Fonden til Fædrelandets Vel, stiftet til Minde om Danmarks Befrielse den 5. Maj 1945«, der overræktes Hans Majestæt paa dennes 75 Aars Fødselsdag s. A.

Efter Kongens nærmere Bestemmelse skal Fonden i Fremtiden tjene til Fremme eller Belønning af enhver betydningsfuld Indsats til Fædrelandets Gavn.

Det danske Folk, der har modtaget vort Land tilbage mere uskadt, end noget andet krigsførende Folk har faaet deres, sender en ydmyg Tak til Gud, fordi han holdt sin skjærmende Haand over vort Kongehus og lod vor elskede Konge opleve Fredens skønne Dage, og vi retter vore Øjne mod Danmarks Konge, den rankeste Mand i Landet, der stod fast i Uvejret, og siger igen Kongen Tak, fordi han blev paa sin Post hos det Folk, hvis Varetægt var ham betroet.

Fra alle Samfundsklasser vil Danske udtrykke deres bedste og varmeste Ønsker for vor Konge og hans Hus og slutte op om de Ord, som Universitetets Rektor, Professor Nørregaard udtalte ved Festen paa Københavns Universitet for Danmarks Befrielse:

»Deres Majestæt!

»I Prøvelsens Aar har De været Symbolet for os for Danmarks Vilje til Livet og Friheden, ja mere end et Symbol, en Kraft, der meddelte sig

videre, og et Haab, der lyste over os. Det var en stadig Kilde til Fortrøstning, at De var midt iblandt os. Til Deres Sygeleje gik brændende Ønker fra nær og fjern, at Kongen dog maatte staa Sygdommen igennem, og det var utalliges Bøn, at De dog maatte opleve Befrielsens Morgenrøde.

Deres Majestæt! Med Bevægelse og Tak mødes vi i Dag atter med Dem paa denne Plads, der gennem Aarhundreder har været et af de vigtigste Arnesteder for dansk Aandsliv. Vi hilser Dem, og vi hilser Dronningen, der rank, uforfærdet og udholdende har baaret disse Aars Trængsler sammen med vor Konge.

Deres Majestæter! Vi ønsker Dem i Dag, at De maa faa at se, hvordan de frigjorte Kræfter i Danmark samler sig om een stor Opgave:

uselvisk Tjeneste
for vort Lands Trivsel og Velfærd.

DANMARKS FRIHEDSSANG

En Vinter lang og mørk og haard
paa fem forbandede Aar
har knuget Landet i sin Favn
med Kulde og Sult og Savn,
og der gik Slid paa Skoven, Skaar paa Skaar,
og der gik Raaddenskab i svage Træer.
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

Med Tvang og Terror gik de Aar,
men nu gaar Vinter mod Vaar.
Det samler sammen til en Tø,
hvor Vinter og Vold skal dø.
Paa Trods af Mord og Brand og Fængsel er
en Folkevilje vokset og brudt frem:
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

En Storm, en skyllende April,
en sidste niende April,
en Storm, der renser Landet ud
med Opgørets skarpe Lud.
Fej alle vissengrønne væk og lad
os se det friske grønne Land igen.
Gaa til Modstand, alle danske,
alle Mand som en, og gør Danmark frit.

EFTERSKRIFT

Det blev altsaa ikke forundt Kong Christian at opleve sit 35 Aars Regeringsjubilæum.

Med stor Interesse havde Kongen fulgt Udarbejdelsen af disse Blade fra Besættelsesaarene, idet de i Manuskriptet har været forelagt Hans Majestæt.

Kongens Helbred, navnlig siden Nytaar 1947, var stadig gaaet ned ad Bakke. De sidste Gange, jeg besøgte Kong Christian, var Majestæten meget svag, men som altid venlig og oplagt til at tale om Dagens brændende Spørgsmaal, saavel fra Ind- som fra Udlandet. Jeg mindes saaledes mit Besøg den 13. Marts paa Amalienborg. Kongen gav ved denne Lejlighed Udtryk for sin store Kærlighed til vore Danske i Syd-slesvig — »det er jo vores«, sagde Kongen, »og det ligger ikke fjernere fra os end at«, tilføjede Kongen, »Lemvig har ligget i Garnison i Altona«. Om Udenrigsminister Gustav Rasmussen udtalte Kongen sin store Anerkendelse. Der blev endvidere i Samtalens Løb som tidligere udtalt stor Beundring for Oberst Paludan-Müller, om flere fælles Bekendtes store, nationale Indsats under Besættelsesaarene, om vor Flaades Sænkning, »som Scavenius var rasende over«, og om mange andre Tildragelser fra de onde Aar.

Kongen talte endvidere med stor Venlighed om min Fader, hvis efterladte Erindringer Majestæten meget gerne vilde læse, og spurgte pludseligt: »Hvor er alle de Breve, som jeg har skrevet til Din Fader?« og glad var jeg ved omgaaende at kunne svare: »De ligger i Slægtens Arkiv«. Blandt disse Breve er der flere, hvori Kongen bl. a. efter sine Avancementer i Hæren takker sin gamle Lærer i Krigskunst, for hvad han i sin Tid lærte paa Officersskolen, Kundskaber, der blev god Brug for i hver ny Stilling.

Majestæten spurgte til mine to Sønner »i Afrika og i Tønder« — ja, om mange andre rent personlige Ting, der som altid vidnede om Kongens store Interesse for andres Familieforhold. Da jeg ind imellem udtalte min store Glæde over, at Livgardens vagthavende Officerer atter deltog i Majestæternes Taffel, sagde Kongen: »Ja, jeg vil have, at alt bliver som før Krigen — det er mit Maal«! Hans Majestæt havde mange Smerter, hvilket tydeligt viste sig i Kongens Ansigtstræk; men nævne det, gjorde Kongen ikke! —

Og endelig maa jeg omtale et rørende Eksempel paa, hvor trofast Majestæten altid var mod sine gamle Gardeofficerer! Det var, da jeg igen den 20. Marts besøgte Kongen og overbragte ham en Hilsen fra en af disse Officerer, der for Tiden var syg. Majestæten, der sad ved sit Skrivebord, tog straks Papir frem — og skrev, om end med stor Vanskelighed, en Tak og Hilsen til den paagældende og hans Frue. Ved senere Lejlighed lagde Kongen paa ny sin Foragt for Dagen overfor de Medlemmer af gode, gamle, danske Slægter, men som nu i disse Aar havde svigtet! — Og endelig talte Kongen med stor Varme om, hvor han glædede sig til Dronningens Tilbagekomst den følgende Dag, efter tre Ugers Ophold i Syden.

Naar jeg her har gengivet disse faa, enkle Udtalelser af vor afdøde Konge, er det, for gennem disse at give et beskedent Bidrag til en Karakteristik af

KONG CHRISTIAN X.

A. P.

SUPPLEMENT

**DATA
INDENFOR PERIODEN
9. APRIL 1940 TIL
5. MAJ 1945**

HS. MAJESTÆT KONGENS HOFSTAT

Hofmarskal, Kammerherre, Kaptain
C. S. F. GREVE TRAMPE

Kabinetssekretær, Kammerherre
G. BARDENFLETH

Staldmester, Kammerherre, Oberst
O. DALBERG indtil ¹¹/₁₂ 1940, derefter
Kammerherre, Ritmester
E. M. E. SCHAUMBURG

Ceremonimester, Kammerherre, Ritmester
E. M. E. SCHAUMBURG
indtil Udnævnelsen til Staldmester

Tjenestegørende Kammerherre, Kammerherre
Kommandør E. M. BARON GYLDENKRONE

Chef for Intendanturen, Kammerherre
C. P. M. HANSEN

Konfessionarius, Holmens Provst, Dr. theol.
M. N. NEIENDAM

Kongelig Jægermester, Skovrider, Hofjægermester
G. L. B. BRÜEL

Hofmedicus, Læge
V. A. FENGER

ADJUTANTSTAB AF HÆREN

Chef, Oberst, Kammerherre
C. C. B. DREYER indtil ³⁰/₉ 1943, derefter
Oberstløjtnant E. T. C. FREIESLEBEN

ADJUTANTER:

Kaptain S. E. F. V. L. GREVE KNUTH
Kaptain C. O. SCHLICHTKRULL indtil ³¹/₆ 1942, derefter
Kaptain, Kammerjunker
P. A. C. HENNINGSEN
Kaptain, Kammerjunker
E. H. D. HAVSTREN

ADJUTANTSTAB AF SØVÆRNET

Chef, Kommandør
H. B. BARFOD, Jagtkaptain indtil ³¹/₇ 1942,
derefter Kommandør
H. G. BILDSØE, Jagtkaptain

ADJUTANTER:

Orlogskaptain J. H. MAEGAARD indtil ³⁰/₉ 1943
Orlogskaptain E. J. C. QVISTGAARD

CHEFER FOR LIVGARDEN

Oberst, Kammerherre
K. KNUDTZON indtil ⁹/₁₀ 1941, derefter
Oberst, Kammerjunker
H. SCHWARZ-NIELSEN

STAUNINGS 2DET MINISTERIUM

rekonstrueret 4/11 1935

Statsminister:

T. A. M. STAUNING

Udenrigsminister:

P. R. MUNCH

Finansminister:

H. P. HANSEN til 20/7 1937, derefter

V. BUHL

Justitsminister:

K. K. STEINCKE til 16/9 1939, derefter

S. U. LARSEN

Indenrigsminister:

B. DAHLGAARD

Socialminister:

L. V. CHRISTENSEN

Landbrugsminister:

K. M. BORDING

Minister for offentlige Arbejder:

N. P. FISKE til 16/9 1939, derefter

A. J. SØRENSEN

Handelsminister:

J. KJÆRBØL

Kirkeminister:

J. T. C. HANSEN

Undervisningsminister:

J. P. L. JØRGENSEN

Forsvarsminister:

A. E. ANDERSEN

Minister uden Portefeuille:

O. C. KRAG fra 11/4 1940,

Minister uden Portefeuille:

S. BRORSEN fra 11/4 1940,

Minister uden Portefeuille:

H. A. R. HAUCH fra 11/4 1940,

Minister uden Portefeuille:

K. V. K. FIBIGER fra 11/4 1940,

Minister uden Portefeuille:

G. L. J. CHRISTMAS MØLLER fra 11/4 1940,

Minister uden Portefeuille:

H. HASLE fra 11/4 1940,

STAUNINGS 3DIE MINISTERIUM

(Samlingsministerium) af ⁸/7 1940

Statsminister:

T. A. M. STAUNING

Udenrigsminister:

E. J. C. SCAVENIUS

Finansminister:

V. BUHL

Justitsminister:

H. PETERSEN til ⁸/7 1941, derefter

E. T. JACOBSEN

Indenrigsminister:

K. KRISTENSEN

Arbejds- og Socialminister:

J. KJÆRBØL

Landbrugsminister:

K. M. BORDING

Minister for offentlige Arbejder:

G. LARSEN

Handelsminister:

G. L. J. CHRISTMAS MØLLER til ²¹/10 1940,

derefter H. HENDRIKSEN

Kirkeminister:

K. V. K. FIBIGER

Undervisningsminister:

J. P. L. JØRGENSEN

Forsvarsminister:

S. BRØRSEN

MINISTERIET BUHL

(Staunings Samlingsministerium fortsat) af 4/6 1942

Statsminister:

V. BUHL

Udenrigsminister:

E. J. C. SCAVENIUS

Finansminister:

V. BUHL indtil 10/7 1942, derefter

A. E. ANDERSEN

Justitsminister:

E. T. JACOBSEN

Indenrigsminister:

K. KRISTENSEN

Arbejds- og Socialminister:

J. KJÆRBØL

Landbrugsminister:

K. M. BORDING

Minister for offentlige Arbejder:

G. LARSEN

Handelsminister:

H. HENDRIKSEN

Kirkeminister:

K. V. K. FIBIGER

Undervisningsminister:

J. P. L. JØRGENSEN

Forsvarsminister:

S. BRORSEN

MINISTERIET SCAVENIUS

af 9/11 1942

Stats- og Udenrigsminister:

E. J. C. SCAVENIUS

Finansminister:

K. H. KOFOED

Justitsminister:

E. T. JACOBSEN

Indenrigsminister:

J. P. L. JØRGENSEN

Arbejdsminister:

J. KJÆRBØL

Socialminister:

L. J. J. H. HANSEN

Landbrugsminister:

K. M. BORDING

Minister for offentlige Arbejder:

G. LARSEN

Trafikminister:

N. M. A. ELGAARD

Handelsminister:

H. HENDRIKSEN

Kirkeminister:

V. K. HOLBØLL

Undervisningsminister:

A. C. H. HØJBERG-CHRISTENSEN

Forsvarsminister:

S. BRORSEN

BUHL'S 2DET MINISTERIUM

af 6/6 1945

Statsminister:

V. BUHL

Udenrigsminister:

G. L. J. CHRISTMAS MØLLER (fra 1/6 1945,)

Finansminister:

H. C. S. H. HANSEN

Justitsminister:

N. C. F. BUSCH-JENSEN

Indenrigsminister:

K. KRISTENSEN

Arbejds- og Socialminister:

H. C. HEDTOFT

Landbrugsminister:

E. ERIKSEN

Minister for offentlige Arbejder:

C. PETERSEN

Trafikminister:

P. A. JENSEN

Handelsminister:

K. V. K. FIBIGER

Kirkeminister:

A. K. SØRENSEN

Undervisningsminister:

A. M. HANSEN

Forsvarsminister:

O. B. KRAFT

Minister for særlige Anliggender:

M. L. FOG

Minister uden Portefeuille:

A. LARSEN

Minister uden Portefeuille:

K. J. CHRISTENSEN

Minister uden Portefeuille:

F. JACOBSEN

Minister uden Portefeuille:

H. L. H. v. KAUFFMANN (fra 13/6 1945)

FORTEGNELSE
OVER
DELTAGERNE I DEPARTEMENTSCHEFSMØDERNE
I TIDEN FRA DEN 29. AUGUST 1943
TIL DEN 4. MAJ 1945
(Se Side 34)

Legationsraad NILS SVENNINGSSEN,
Direktør for Udenrigsministeriet.

Departementschef C. A. MØLLER,
Statsministeriet.

Direktør for Grønlands Styrelse,
K. OLDENDOW.

Generalmajor J. D. v. STEMANN,
Direktør for Krigsministeriet.

Viceadmiral A. H. VEDEL,
Direktør for Marineministeriet.

Kst. Departementschef E. DIGE,
Finansministeriet.

Departementschef E. COHN,
Statistisk Departement, fra Oktober 1943 afløst af
Kontorchef H. SKADE som fg. Departementschef.

Generaldirektør KNUD KORST,
Skattedepartementet og Departementet for Told- og
Forbrugsafgifter.

Departementschef AAGE SVENDSEN,
Justitsministeriet.

Departementschef EIVIND LARSEN,
Justitsministeriet.

Fængselsdirektør H. TETENS,
Direktoratet for Fængselsvæsenet.

Departementschef J. L. SAURBREY,
Indenrigsministeriet.

Departementschef J. HØIRUP,
Arbejdsministeriet.

Departementschef H. H. KOCH,
Socialministeriet.

Departementschef H. JESPERSEN.
Ministeriet for Handel, Industri og Søfart.

Departementschef FINN HOSKIÆR,
Ministeriet for offentlige Arbejder.

Generaldirektør P. KNUTZEN,
Generaldirektoratet for Statsbanerne.

Generaldirektør K. J. JENSEN,
Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet.

Departementschef J. WILCKE,
Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, fra September
1944 afløst af Kontorchef. P. STAHLSCMIDT, som fg.
Departementschef.

Direktør J. C. MOGENSEN,
Ministeriet for Landbrug og Fiskeri.

Direktør C. TROLLE THOMSEN,
Fiskeridirektoratet.

Departementschef TH. THOMSEN,
Kirkeministeriet.

Departementschef C. F. A. H. GRAAE,
Undervisningsministeriet.

Departementschef A. BARFOD,
Undervisningsministeriet.

DE KONGELIGE POLITIVAGTER

6. Oktober 1943—5. Maj 1945

SORGENFRIVAGTEN

Cst. Vicepolitiinspektør

V. MOURIDSEN

Politikommisær

H. FRANDBEN

AMALIENBORGVAGTEN

Politikommisær

A. KROGH

Politikommisær

M. NIELSEN-OURØ

Politikommisær

J. O. UBBERUP

Politikommisær

T. HAUERTOFT

DETACHEMENT AMALIENBORG

Styrke ca. 330 Mand

Chef: Kaptainløjtnant, Kammerjunker

H. S. KRARUP

1' Kompagni, Chef: Kaptain, Kammerjunker

T. S. BRANNER

2' Kompagni, Chef: Sekondløjtnant

E. B. ABRAHAMSON

Motorordonnansafdelingen, ca. 30 Motorvogne

Chef: Sekondløjtnant

F. W. PAUSTIAN

AMBULANCE

Hofmedicus, Læge

V. A. FENGER

Læge G. FUNDING

Læge K. WILKEN-JENSEN

LOTTEAFDELING

Frøken AA. BARDENFLETH

BILLEDFORTEGNELSE

	overfor Side	
Kong Christian X 1943.	4	
(Nordisk Presse Foto).		
Kongen paa Ridetur i København. 1942.....	12	
(Nordisk Presse Foto).		
Kongen taler om Morgenens paa sin 70 Aars Fødselsdag.....	20	
(Nordisk Presse Foto).		
Amalienborg Kl. 12 Middag.	28	
(Nordisk Presse Foto).		
Kongens Arbejdsværelse paa Sorgenfri Slot. Bag Skrivebordsstolen den splintrede Rude.	36	
(Arildskov, Lyngby).		
Politiet paa Vagt paa Sorgenfri Slot.....	44	
Politiet paa Vagt paa Amalienborg Slot.....	48	
(Nordisk Presse Foto).		
Kongen og Dronningen kører til Rigsdagens Aabning paa Christiansborg Slot.....	52	
(Chr. Henriksen).		
Kongen oplæser Trontalen.....	56	
(Chr. Henriksen).		
Kongevagten paa Amalienborg, 10. Juni 1945. ...	60	
(Nordisk Presse Foto).		
Kongemærket Side 4 efter Tegning af A. Malinowski.		

PERSONREGISTER

* efter »Planche« angiver, at den paagældende findes paa Billedet uden at være nævnt i Teksten.

Abrahamson, E. B., Sekondløjtnant	75
Agger, S., Garder	10 11
Ahlefeldt-Laurvig-Lehn, L., Greve, Sekondløjtnant ...	48
Alexandrine, Dronning til Danmark	9 11 16 17 18 19 20 21 24 28 29 35 36 38 39 43 44 49 52 53 56 57 60
Andersen, A. E., Minister	9 65 68
Andersson, A. G., Politibetjent.....	49
Arendrup, A. V., Kaptajn, Kammerjunker	36
Axel, Prins til Danmark	25
Bardenfleth, Aa., Frøken	75
Bardenfleth, G., Kabinetssekretær, Kammerherre	63
Barfod, A., Departementschef	73
Barfod, H. B., Kommandør, Jagtkaptajn, Kammerherre	64
Berthelsen, J., Garder.....	10 11
Best, W., Dr., Gesandt	32
Bildsøe, H. G., Kommandør, Jagtkaptajn	64
Bording, K. M., fhv. Landbrugsminister.....	65 67 68 69
Branner, T. S., Kaptajn, Kammerjunker.....	46 75
Brockenhuus-Schack, K., Greve, Kaptajn. Planche * Side	60
Brorsen, S., fhv. Minister	66 67 68 69
Brüel, G. L. B., Kgl. Jægermester, Skovrider, Hofjægerm.	63
Buhl, V., fhv. Statsminister	33 51 65 67 68 70
Busch-Jensen, N. C. F., fhv. Justitsminister.....	70
Christensen, K. J., fhv. Minister uden Portefeuille ...	71
Christensen, L. V., fhv. Socialminister.....	65
Christmas Møller, G. L. J., fhv. Minister	47 66 67 70
Cohn, E., Departementschef	72
Dahlggaard, B., fhv. Indenrigsminister.....	65
Dalberg, C., Staldmester, Kammerherre, Oberst.....	63
Dewing, R. H., Generalmajor	51 54
Dige, E., Departementschef	72
Dreyer, C. C. B., Oberst, Kammerherre	64
Eidem, E., Ærkebiskop	23
Elgaard, N. M. A., Trafikminister	69
Eriksen, E., Landbrugsminister	70
Fenger, V. A., Hofmedicus, Læge.....	47 63 75
Fibiger, K. V. K., fhv. Minister	66 67 68 70
Fisker, N. P., fhv. Minister for offentlige Arbejder....	65
Fog, M. L., fhv. Minister for særlige Anliggender	71

Frandsen, H., Politikommissær	74
Frederik, Kronprins til Danmark	9 10 11 24 25 33
Freiesleben, E. T. C., Oberst, Kammerherre	64
Friediger, M., Overrabiner	47
Funding, G., Læge	75
Garmer, K., Garder	10 11
George VI, Konge af Storbritanien og Irland	7
Graae, C. F. A. H., Departementschef	73
Gulløv, H. C., Murermester	46
Gyldenkrone, E. M., Baron, Kammerherre, Kommandør	63
Gørtz, E., Generalløjtnant	23
Hanneken, H., v., General	29 34 35 37 39
Hansen, A. M., fhv. Undervisningsminister	70
Hansen, C. P. M., Kabinetssekretær, Kammerherre ...	63
Hansen, H. C. S. H., fhv. Finansminister	70
Hansen, H. P., fhv. Finans- og Forsvarsminister ...	45 65
Hansen, J. T. C., fhv. Kirkeminister	65
Hansen, L. J. J. H., fhv. Socialminister	69
Hasle, H., fhv. Minister uden Portefeuille	66
Hauch, H. A. R., fhv. Minister uden Portefeuille ...	66
Hauertoft, T., Politikommissær	74
Havsteen, E. H. D., Oberstløjtnant, Kammerjunker ...	64
Hedtoft, H. C., fhv. Arbejds- og Socialminister	70
Hegermann-Lindencrone, C. D., Teaterchef	52
Hendriksen, H., fhv. Handelsminister ...	33 34 67 68 69
Henningsen, P. A. C., Oberstløjtnant, Kammerjunker	11 64
Hinsch, C., Tømrermester	46
Hitler, A., Det tyske Riges Fører	28 33
Holbøll, V. K., fhv. Kirkeminister	69
Holt, R. V., Viceadmiral	54
Hoskiær, F., Departementschef	73
Hye-Knudsen, J., Kgl. Kapelmester	19
Høirup, J., Departementschef	73
Højberg-Christensen, A. C. H., fhv. Undervisningsminister	69
Ingrid, Kronprinsesse til Danmark	11 24
Jacobsen, E. T., fhv. Justitsminister	67 68 69
Jacobsen, F., fhv. Minister uden Portefeuille	71
Jensen, K. J., Generaldirektør	73
Jensen, N., Formand	46
Jensen, P. A., fhv. Trafikminister	70
Jensen, P. Reimer, Maskinmester	46
Jespersen, H., Departementschef	73
Jørgensen, J. P. L., fhv. Minister	65 67 68 69
Jørgensen, T. G., fhv. Højesteretspræsident	39 40

Kauffmann, H. L. H., v., Gesandt, fhv. Minister	47 71
Kaupisch, L., v., General	10 13 14 29
Kjærbøl, J., fhv. Minister	65 67 68 69
Knudtzon, K., Generalmajor, Kammerherre	64
Knuth, S. E. F. V. L., Greve, Kammerherre	64
Knutzen, P., Generaldirektør	73
Koch, H. H., Departementschef	73
Koch, L. J., Provst, Forstander	27
Koch, S. J., Kongens Kammertjener	35
Kofoed, K. H., fhv. Finansminister	69
Korsgaard, P., Folketingsmand	19
Korst, K., Generaldirektør	72
Kraft, O. B., fhv. Forsvarsminister	70
Krag, O. C., fhv. Minister uden Portefeuille	66
Krarup, H. S., Kaptain, Kammerjunker (Fane­løjtnant)	55 75
Krieger, A. M. N., Kabinetssekretær, Kammerherre	45
Kristensen, K., Statsminister	67 68 70
Krogh, A., Politikommissær	74
Larsen, A., fhv. Minister uden Portefeuille	71
Larsen, E., Departementschef	72
Larsen, G., fhv. Minister	67 68 69
Larsen, S. U., fhv. Justitsminister	65
Lemvigh, W. E., Generalmajor, Kammerherre (Chef for Livgarden, medens Kongen var Kaptain)	59
Lotzbeck, C. F. E. L., v., Baron, Kaptainløjtnant	44
Lüdke, S., v., General	13 29
Mægaard, J. H., Orlogskaptain	64
Margrethe, Prinsesse til Danmark	24
Mogensen, J. C., Departementschef	73
Mohr, O. C., Gesandt	29
Moltke, C. A., Greve	40
Montgomery, B. L., Sir, Feltmarskal	51
Mouridsen, V., cst. Vicepolitiinspektør	74
Munch, P. R., fhv. Udenrigsminister	9 10 28 65
Møller, C. A., Departementschef	72
Møllgaard, P., Korporal	49
Neiiendam, M. N., Konfessionarius, Provst	63
Nielsen-Ourø, M., Politikommissær	43 74
Nørlund, N. E., Professor	40
Nørregaard, J. S., Professor, Rektor	57
Oldendow, K., Direktør	72
Paludan-Müller, S. B., Oberst	42 59
Paustian, F. W., Sekondløjtnant	75
Petersen, C., fhv. Minister for offentlige Arbejder	70

Petersen, C. O., Landstingets Formand	31
Petersen, H., fhv. Justitsminister	67
Pontoppidan, A. E., Kammerjunker, Kaptain	5 14 15 38 42 44 45 47 52 59 60
Pontoppidan, I. K. P. L., Kammerherre, Oberst	59
Prior, W. W., Generalløjtnant	8 9 10 23
Qvistgaard, E. J. C., Orlogskaptain	64
Rask, E. A. H., Officiant Planche * overfor Side	60
Rasmussen, G., Udenrigsminister	59
Rasmussen, H., Folketingets Formand	18 31 54
Rechnitzer, H., Viceadmiral	9
Renthe-Fink, C. v., Gesandt	28 29 32
Reventlow, L. A. O., Greve, cand. jur., Fuldmægtig	48
Ribbentrop, J. v., Udenrigsminister	29
Saubrey, J. L., Departementschef	73
Scavenius, E. J. C., fhv. Statsminister 14 15 51 59 67 68	69
Schaumburg, E. M. E., Staldmester, Kammerherre	63
Schleich, Ritter v., General	35 36 39
Schlichtkrull, C. O., Kaptain, Palæforvalter	10 44 64
Schwarz-Nielsen, H., Oberst, Kammerherre	49 64
Skade, H., Kontorchef	72
Stahlschmidt, P., Departementschef	73
Stauning, T. A. M., fhv. Statsminister	9 12 26 33 65 67
Stemann, J. D. v., Generalmajor, Kammerjunker	72
Steincke, K. K., fhv. Justitsminister	65
Svendsen, Aa., Departementschef	72
Svenningsen, N. T., Gesandt	72
Søndergaard, T., Garder	46
Sørensen, A. J., fhv. Minister for offentlige Arbejder ..	65
Sørensen, A. K., fhv. Kirkeminister	70
Tetens, H., Fængselsdirektør	72
Thomsen, C. Trolle, Direktør	73
Thomsen, T., Departementschef	73
Trampe, C. S. F., Greve, Hofmarskal, Kammerherre	63
Trimble, F., Oberst	54
Ubberup, J. O., Politikommissær	74
Vedel, A. H., Viceadmiral	23 34 38 72
Vind, E., Kammerherreinde (»En dansk Moder«)	16 19
Wermuth, K., Frøken, Sygeplejerske	26 35
Wilcke, J., Departementschef	73
Wilken-Jensen, K., Læge	75
Winkel, C. T., Civilingeniør	46
Zahle, H., Gesandt, Kammerherre	8
Zimmermann, H. v., Ordonnansofficer	36 37